

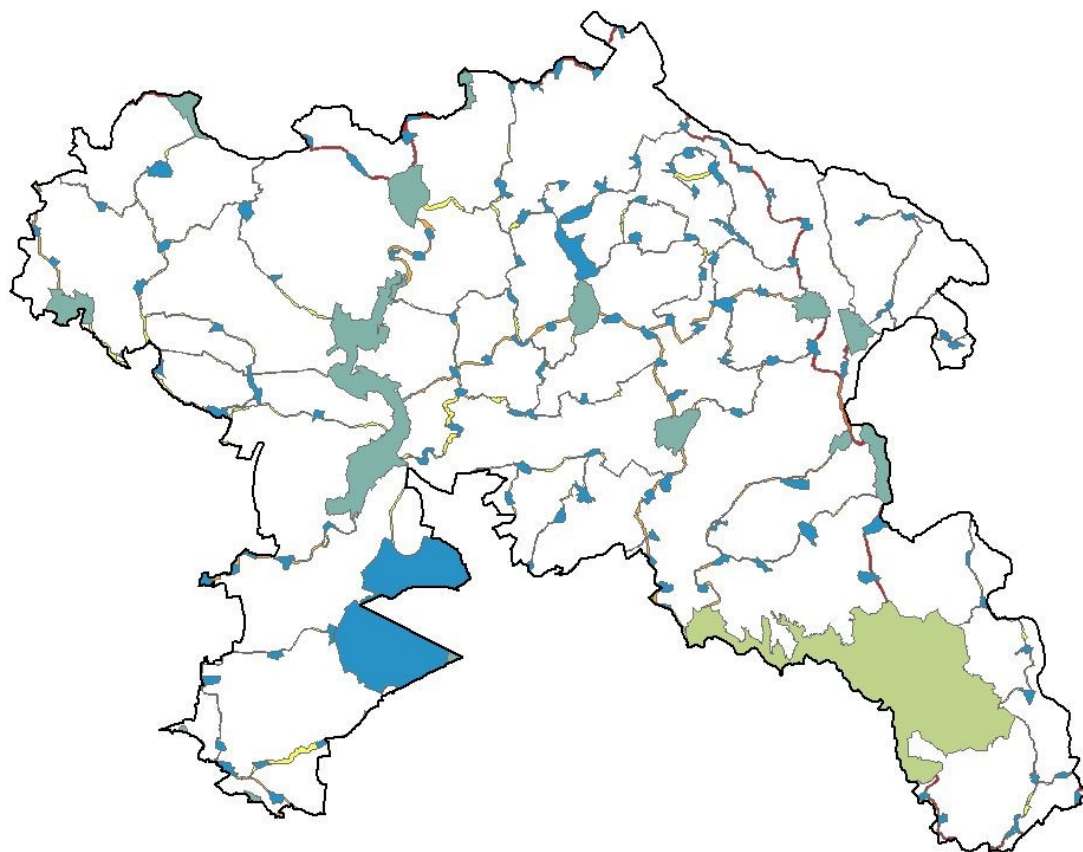

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Aktualizace plánů ÚSES správního obvodu ORP
Náchod

CZ.05.4.27/0.0/0.0/17_052/0008012

Aktualizace plánů ÚSES správního obvodu ORP Náchod

PLÁN ÚSES

TEXTOVÁ ČÁST

Datum: 06/2020

Zadal:

Město Náchod

Masarykovo náměstí 40

547 01 Náchod

Zpracoval:

Ing. arch. Jaroslav C. Novák CSc.

Urbanista a architekt; Držitel autorizace (A.0) ČKA: 00 479

Schodová 8/310, 150 00 Praha 5 – Košíře

e-mail: jcn@golfarch.cz

tel.: +420 737 246 380

Odborný zpracovatel:

Ing. Jan Dřevíkovský

Projektant ÚSES a krajinný architekt;

Držitel autorizace (A.3, A.3.1) ČKA: 01 129

Odborná spolupráce:

Ing. Lubor Smejtek

Krajinný ekolog, specialista ochrany přírody a GIS

Mgr. Iva Smejtková

Krajinná ekoložka, specialistka ochrany přírody a GIS

Bc. Vojtěch Purnoch

Specialista ochrany přírody (geobotanika) a GIS

Obsah

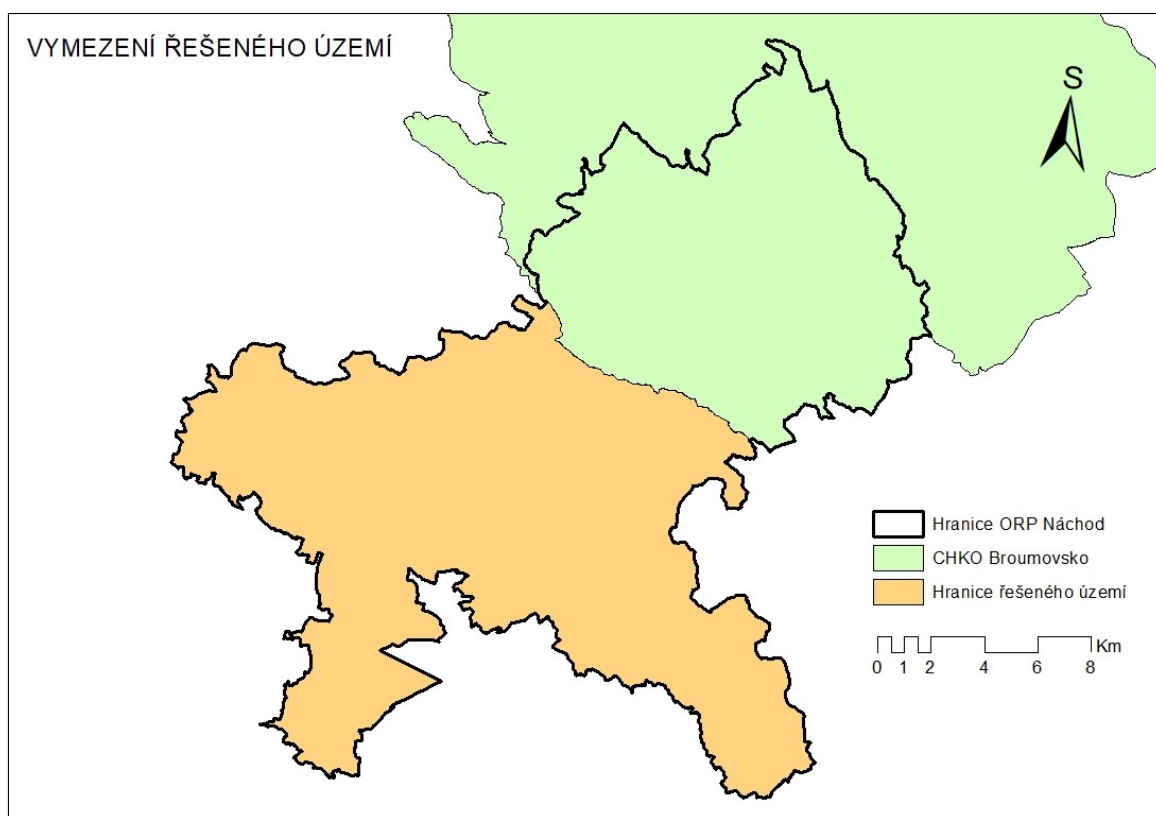
1. ÚVOD.....	7
2. ANALYTICKÁ ČÁST	8
2.1 PODKLADOVÁ DATA	8
2.2 VYHODNOCENÍ BIOGEOGRAFICKÉHO ČLENĚNÍ.....	10
2.2.1 Biogeografické členění	10
2.2.2 Mapování biotopů (AOPK ČR)	13
2.2.3 Problematika vegetační stupňovitosti.....	14
2.3 VYHODNOCENÍ MIGRAČNÍCH TRAS A PŘÍRODNÍCH BARIÉR	15
2.3.1 Migračně významná území a dálkové migrační koridory	15
2.3.2 Průchodnost krajiny pro velké savce	15
2.4 VYHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU PŘÍRODY A KRAJINY	17
2.4.1 Vyhodnocení terénních průzkumů:	25
2.5 VYHODNOCENÍ VHODNOSTI ÚZEMÍ S PŘÍRODNÍMI HODNOTAMI PRO SKLADEBNÉ ČÁSTI ÚSES.....	29
2.5.1 Zvláště chráněná území (ZCHÚ).....	29
2.5.2 Natura 2000.....	30
2.5.3 Památné stromy	30
2.5.3 Registrované významné krajinné prvky (VKP)	31
2.5.4 Lokality výskytu zvláště chráněných druhů organismů	31
2.6 VYHODNOCENÍ POTŘEBY VYMEZENÍ ANTROPOGENNĚ PODMÍNĚNÉHO ÚSES A UNIKÁTNÍCH BIOCENTER	34
2.6.1 Antropogenně podmíněný ÚSES	34
2.6.2 Unikátní biocentra	34
2.7 VYHODNOCENÍ ZJIŠTĚNÝCH PROBLÉMŮ, NEDOSTATKŮ A CHYB.....	37
2.7.1 Analýza a návrh změn ve vymezení stávajícího ÚSES - tabulka.....	38
2.6 ZÁKLADNÍ ANALÝZY HUSTOTY SÍTĚ ÚSES	42
2. NÁVRHOVÁ ČÁST.....	44
2.1 PRINCIPY VYMEZOVÁNÍ ÚSES.....	44
2.1.1 Princip biogeografické reprezentativnosti	44
2.1.2 Princip funkčních vazeb ekosystémů.....	44
2.1.3 Princip přiměřených prostorových nároků.....	44
2.1.4 Princip zohlednění aktuálního stavu krajiny.....	45
2.1.5 Princip zohlednění jiných limitů a zájmů v krajině	45
2.1.6 Princip posloupnosti a vzájemné návaznosti hierarchických úrovní ÚSES.....	46

2.1.7 Princip přiměřené konzervativnosti	46
2.2 POPIS KONCEPCE ŘEŠENÍ A JEJÍ ODŮVODNĚNÍ	46
2.2.1 Značení skladebných částí ÚSES	46
2.2.2 Atributy skladebných částí ÚSES	47
2.2.3 Geobiocenologická formule	48
2.3 ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ A POPIS NADREGIONÁLNÍHO ÚSES.....	49
2.3.1 Nadregionální biocentra.....	49
2.3.2 Nadregionální biokoridory:.....	49
2.4 ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ A POPIS REGIONÁLNÍHO ÚSES	51
2.4.1 Regionální biocentra (mimo vložených do NRBK)	51
2.4.1 Regionální biokoridory	53
2.5 VYMEZENÍ A POPIS MÍSTNÍHO ÚSES	54
2.5.1 Vymezení přírodního místního ÚSES.....	54
2.5.2 Vymezení antropogenně podmíněného místního ÚSES	62
2.5.1 Vymezení interakčních prvků	65
2.6 NÁVRH OPATŘENÍ A MANAGEMENTU	66
2.6.1 Cílové lesní ekosystémy.....	66
2.6.2 Cílové vodní a mokřadní ekosystémy	66
2.6.3 Cílové luční ekosystémy	67
2.7 POTENCIONÁLNÍ OHROŽENÍ A RIZIKA	67
2.7.1 Cílové lesní ekosystémy.....	67
2.7.2 Cílové vodní a mokřadní ekosystémy	67
2.7.3 Cílové luční ekosystémy	68
3. PROBLÉMOVÁ MAPA.....	68
3.1 Komentář k výkresu Problémové mapy	68
3.2 Komentář k tabulkové části Problémové mapy	68
4. ZÁVĚR	69

1. ÚVOD

Předkládaná dokumentace pro aktualizace plánů ÚSES ORP Náchod byla vypracována do úrovně Plánu ÚSES v souladu s ust. § 2 odst. 2 vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném a účinném znění a dle Metodiky vymezování územního systému ekologické stability – metodický podklad pro zpracování plánů územního systému ekologické stability v rámci PO4 OPŽP 2014-2020 (dále jen „Metodika“).

Plán místního ÚSES byl zpracován pro území správního obvodu ORP Náchod, mimo oblast spadající pod velkoplošné zvláště chráněné území, chráněnou krajinnou oblast Broumovsko (dále jen „CHKO“). Celková rozloha plánem řešeného území činí **22 337 ha**, tj. 63 % správního obvodu ORP Náchod.

Plán ÚSES obsahuje **textovou část** (Plán ÚSES + Problémová mapa), **tabulkovou část** a **část grafickou**. Grafické výstupy jsou prezentovány v měřítku 1:10 000 u základního výkresu a problémové mapy. Plán ÚSES je zpracován v tištěné i digitální podobě (formát projektu ve standardu ESRI ArcMap **.mxd**, zdrojová data ve formátu **.shp**)

2. ANALYTICKÁ ČÁST

2.1 PODKLADOVÁ DATA

V rámci první etapy zpracování plánu ÚSES byla provedena podrobná analýza a revize následujících dostupných podkladů:

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Územně analytické podklady ORP Náchod (dále jen „ÚAP“)
- Územní plány dotčených obcí a obcí sousedících s ORP (dále jen „ÚP“)
- Zásady územního rozvoje Královehradeckého kraje (dále jen „ZÚR“)

DOKUMENTACE ÚSES

- Generely ÚSES:
 - o Generel lokálního územního systému ekologické stability pro k. ú. Velké Poříčí, Lesprojekt Hradec Králové s.r.o., Ing. Oldřich Stejskal, 1997
 - o Dílčí generel územního systému ekologické stability k. ú. Blažkov, Borová, Česká Čermná, Dlouhé Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Nový Hrádek, Přibyslav, Sendraž, Slavoňov, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, pobočka Hradec Králové, Ing. Oldřich Stejskal, 1995
 - o Generel lokálního územního systému ekologické stability pro k. ú. Červený Kostelec, Horní Kostelec, Bohdašín, Lesprojekt Hradec Králové s.r.o., Ing. Oldřich Stejskal, 1997
 - o Generel územního systému ekologické stability Náchodsko, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, pobočka Hradec Králové, Ing. Květoslav Havlíček, 1996
 - o Generel místního územního systému ekologické stability, k. ú.: Červená Hora, Lhota za Červeným Kostelcem, Ratibořice u České Skalice, Starkoč u Vysokova, Stolín, Studnice u Náchoda, Třtice nad Olešnicí, Řešetova Lhota, Všeliby, Zlích, Žernov u České Skalice, Oddělení ochrany a tvorby krajiny RK SMS Hradec Králové: Ing. Helena Vondrušková, Ing. Marcela Hausvaterová, Ing. Lubomír Jiříš, ve spolupráci: Lesprojekt a.s. Hradec Králové – Ing. Jiří Fišera, 1995
 - o Generel místního územního systému ekologické stability, k. ú. Lhota za Červeným Kostelcem, Stolín, Oddělení ochrany a tvorby krajiny RK SMS Hradec Králové: Ing. Helena Vondrušková, Ing. Marcela Hausvaterová, Ing. Lubomír Jiříš, ve spolupráci: Lesprojekt a.s. Hradec Králové – Ing. Jiří Fišera, 1995
 - o Generel místních SES v k. ú. Žďárky a Malá Čermná, Atelier M, Ing. J. Branda, 1998
 - o Lokální územní systém ekologické stability Horní Radechová, k. ú. Horní Radechová, Slavíkov, Zábrodí – část, Agroprojekce s.r.o. Litomyšl, pracoviště Vysoké Mýto, Ing. Jiří Rukavička, kooperace Ing. Květoslav Havlíček, ÚHÚL Hradec Králové, 1998
 - o Územní systém ekologické stability, k. ú. Horní Rybníky, Kramolna, Lhotky, Městská Kramolna, Olešnice, Trubějov, Vysokov, Dolní Radechová, Zábrodí (část), Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, pobočka Hradec Králové, Ing. Květoslav Havlíček, 1996
 - o Generel místního územního systému ekologické stability, k. ú. Křižanov u Mezilečí, Lhota pod Hoříčkami, Posadov, Světlá u Hoříček, Slatina nad Úpou, Litoboř, Miskolezy, Vestec u Hoříček, Velký Třebešov, Oddělení ochrany a tvorby krajiny RK SMS Hradec Králové: Ing. Helena Vondrušková, Ing. Marcela Hausvaterová, Ing.

Lubomír Jiříšně, Mgr. Kateřina Matějčková, Ing. Alfons Navrátil, Ing. Hana Macháčková, ve spolupráci: Lesprojekt a.s. Hradec Králové: Ing. Jiří Fišera, ÚP SMS Náchod: Ing. Vacek, 1993

- Generel místních SES „Hořičky“, k. ú. Mezilečí, Brzice, Chlístov, Újezdec, Malá Bukovina, Chvalkovice, Proruby a Hořičky, Urbaplan: Ing. Eva Šimůnková, Ing. Pavel Pavliš, Ing. Michaela Šobová, 1993
 - Lokální územní systém ekologické stability Velká Jesenice, k. ú. Velká Jesenice, Veselice, Volovka, Agroprojekt Pardubice a.s., středisko Vysoké Mýto, Ing. Jiří Rukavička, Ing. Květoslav Havlíček (ÚHÚL Hradec Králové), 1995
 - Lokální územní systém ekologické stability Česká Skalice, k. ú. Česká Skalice, Malá Skalice, Spyta, Zájezd, Agroprojekt Pardubice a.s., středisko Vysoké Mýto, Ing. Jiří Rukavička, Ing. Květoslav Havlíček (ÚHÚL Hradec Králové), 1995
 - Dílčí generel územního systému ekologické stability krajiny pro k. ú. Harcov, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, pobočka Hradec Králové, Ing. Oldřich Stejskal, 1995
- Plán R+NR ÚSES Královehradeckého kraje (Ageris s.r.o., 2009)
 - Plán ÚSES ORP Jaroměř (GeoVision s.r.o., 2017)
 - Plány společných zařízení zpracovaných komplexních pozemkových úprav

OCHRANA PŘÍRODY

- Nálezová databáze ochrany přírody AOPK ČR (dále jen „NDOP“)
- Vrstva mapování biotopů AOPK ČR
- Plány péče o ZCHÚ
- Databáze AVIF, PLADIAS
- Informace od lokálních odborníků

LESNICTVÍ A ZEMĚDĚLSTVÍ

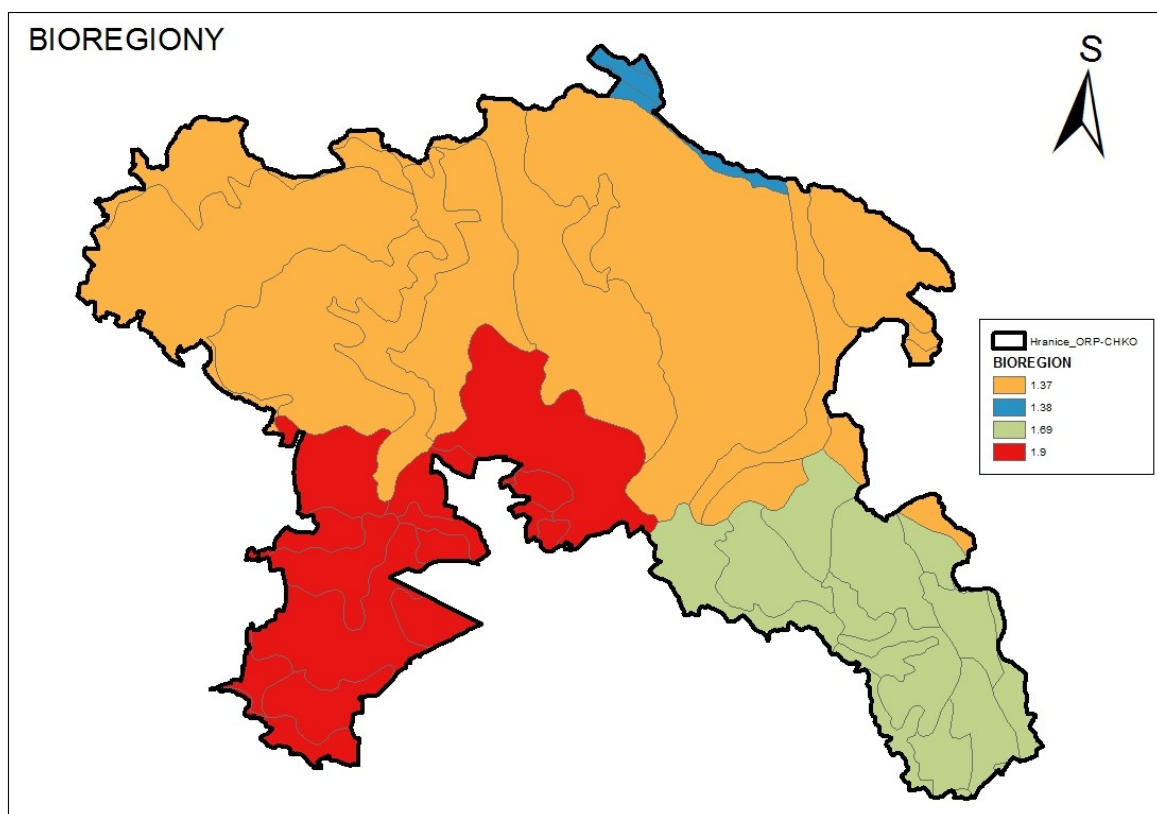
- Datové sady bonitovaných půdně ekologických jednotek (dále jen „BPEJ“)
- Datové sady lesnické typologie a souboru lesních typů (dále jen „SLT“)

2.2 VYHODNOCENÍ BIOGEOGRAFICKÉHO ČLENĚNÍ

2.2.1 Biogeografické členění

Řešené území spadá do 4 BIOREGIONŮ:

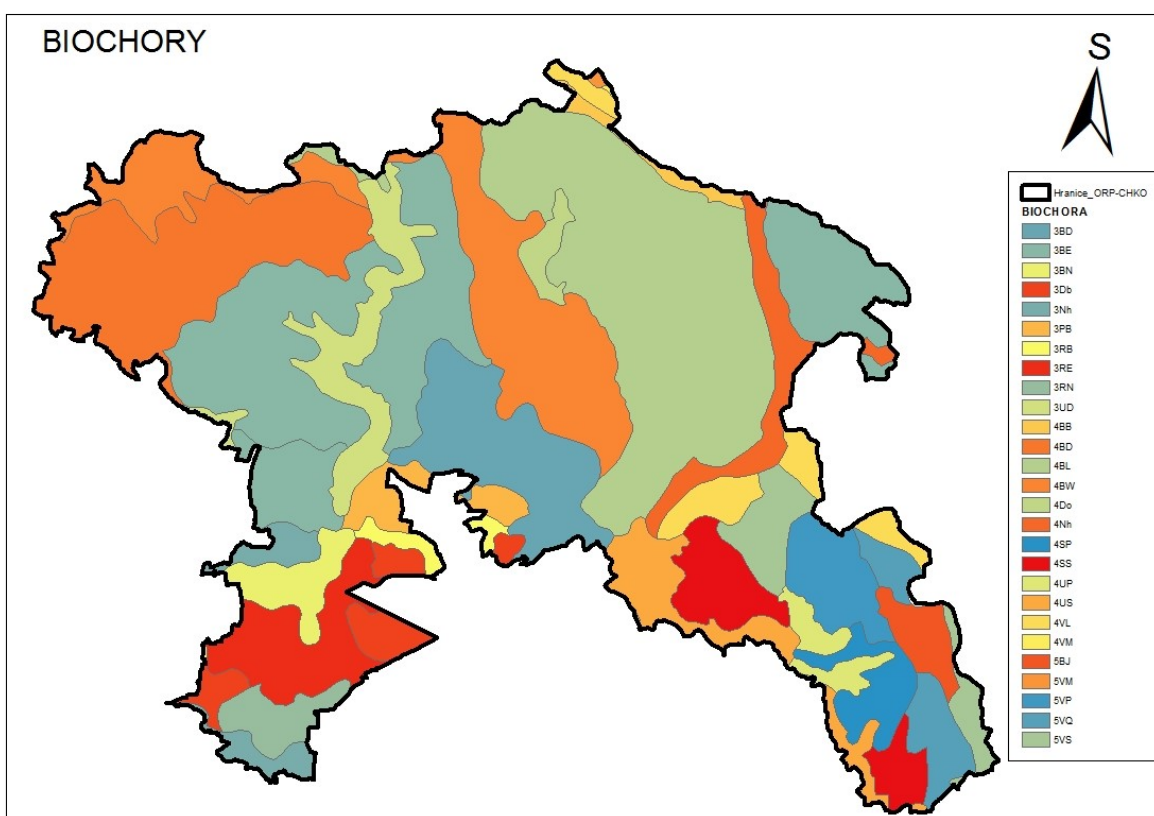
- 1.37 Podkrkonošský bioregion
- 1.38 Broumovský bioregion
- 1.69 Orlickohorský bioregion
- 1.9 Cidlinský bioregion

Řešené území se dále člení na 27 BIOCHOR:

- 3BD: Erodované plošiny na opukách 3. v. s.
- 3BE: Erodované plošiny na spraších 3. v. s.
- 3BN: Erodované plošiny na zahliněných píscích 3. v. s.
- 3Db: Podmáčené sníženiny na bazických horninách 3. v. s.
- 3Nh: Užší hlinité nivy 3. v. s.
- 3PB: Pahorkatiny na slínech 3. v. s.
- 3RB: Plošiny na slínech 3. v. s.
- 3RE: Plošiny na spraších v suché oblasti 3. v. s.
- 3RN: Plošiny na zahliněných píscích 3. v. s.
- 3UD: Výrazná údolí v opukách 3. v. s.
- 4BB: Erodované plošiny na slínech 4. v. s.
- 4BD: Erodované plošiny na opukách 4. v. s.

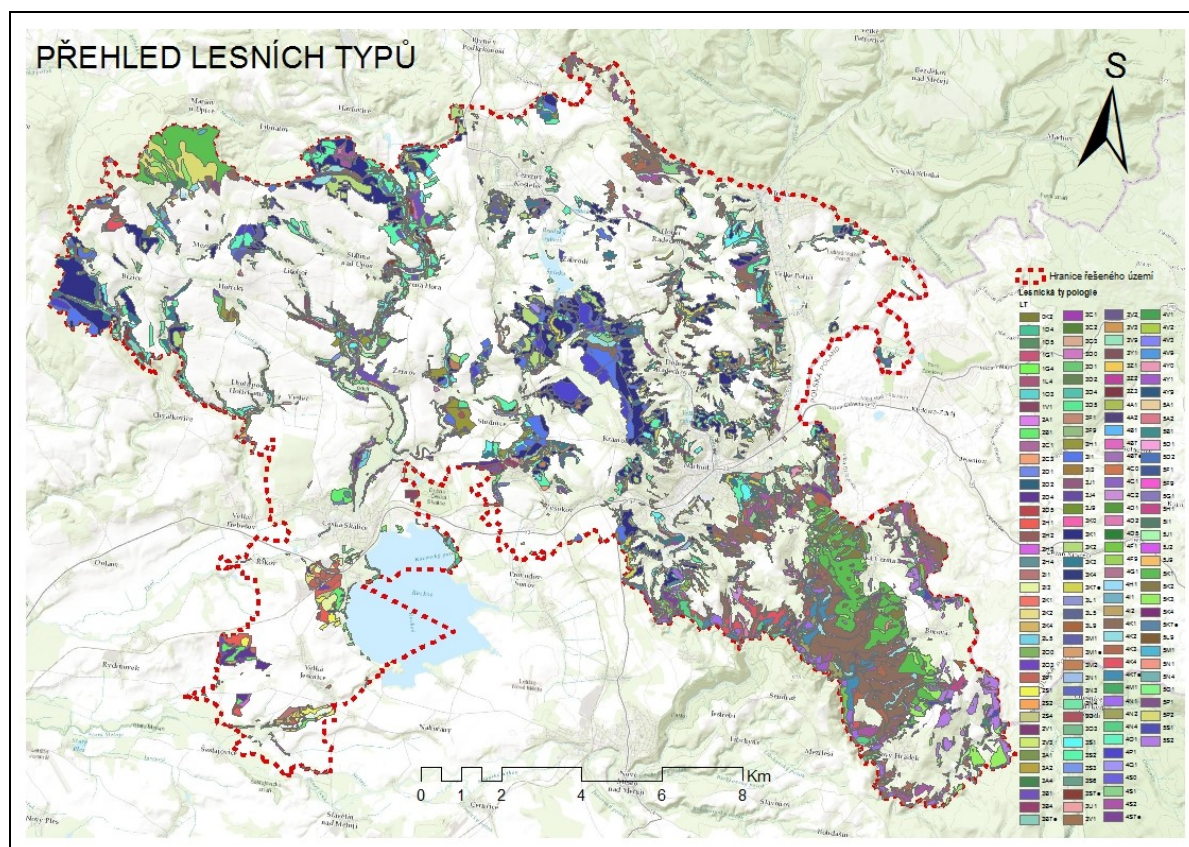
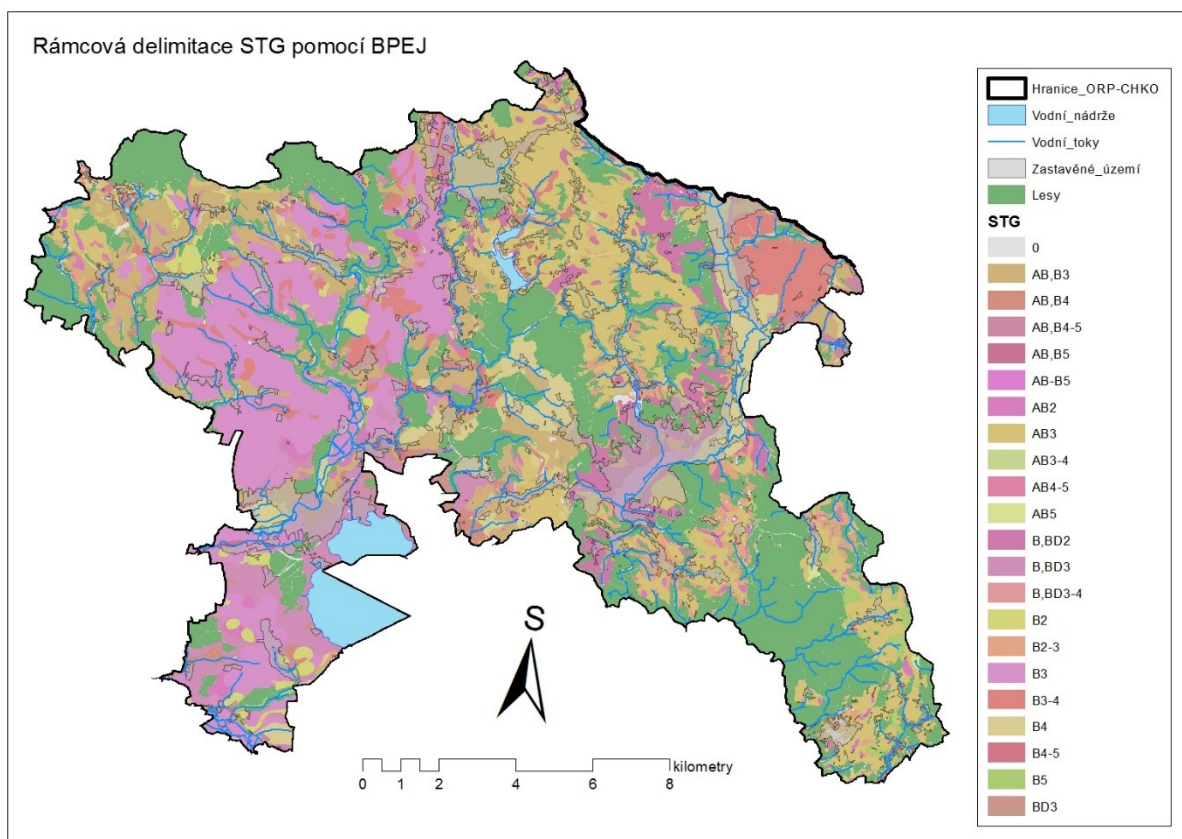
- 4BL: Erodované plošiny na permu 4. v. s.
- 4BW: Erodované plošiny na kyselých pískovcích 4. v. s.
- 4Do: Podmáčené sníženiny na kyselých horninách 4. v. s.
- 4Nh: Hlinité nivy 4. v. s.
- 4SP: Svahy na neutrálních plutonitech 4. v. s.
- 4SS: Svahy na kyselých metamorfitech 4. v. s.
- 4UP: Výrazná údolí na neutrálních plutonitech 4. v. s.
- 4US: Výrazná údolí v kyselých metamorfitech 4. v. s.
- 4VL: Vrchoviny na permu 4. v. s.
- 4VM: Vrchoviny na drobách 4. v. s.
- 5BJ: Erodované plošiny na bazickém krystaliniku 5. v. s.
- 5VM: Vrchoviny na drobách 5. v. s.
- 5VP: Vrchoviny na neutrálních plutonitech 5. v. s.
- 5VQ: Vrchoviny na pestrých metamorfitech 5. v. s.
- 5VS: Vrchoviny na kyselých metamorfitech 5. v. s.

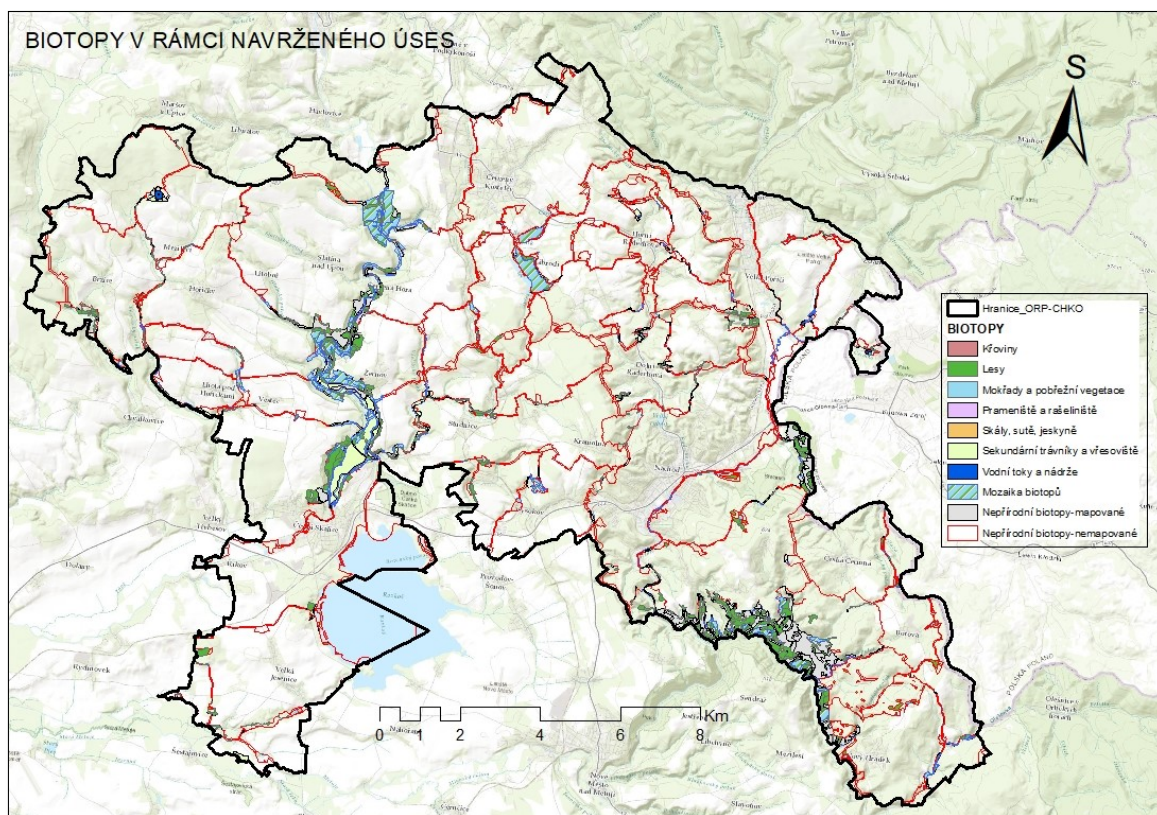
V řešeném území byly dále vymapovány SKUPINY TYPŮ GEOBIOCÉNŮ (STG):

- Na základě mapy bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ) se určují pouze rámcové trofické a hydrické charakteristiky.
- Na základě lesnické typologie a souboru lesních typů (SLT) je možné docela přesně odvodit příslušné charakteristiky STG.
- Na základě vrstvy mapování biotopů (MB).
- Na základě multikriteriální analýzy a expertního vymezení.

Na následujících schématech jsou prezentovány některé příklady vizualizovaných analýz:

2.2.2 Mapování biotopů (AOPK ČR)

BIOTOP	POČET SEGMENTŮ V ÚSES	PLOCHA V ÚSES (ha)
-1	483	2264,62
X9A	198	332,13
L5.4	268	194,87
L3.1	177	136,39
T1.5	122	119,35
L2.2	315	104,15
L5.1	109	87,99
X10	101	66,04
T1.1	209	51,88
X14	7	49,47
V4A	24	45,22
L4	68	37,88
V4B	27	20,14
X5	25	18,34
X7B	52	14,33
K1	16	8,53
X12B	34	8,42
X13	14	7,88

M1.1	12	7,62
V1G	19	7,45
X1	37	7,05
L7.1	13	6,75
X9B	4	6,37
M1.7	10	6,13
X2	6	6,09
T1.4	5	6,09
X7A	19	5,68
T1.3	39	3,77
T1.6	29	3,64
X12A	10	3,26
K3	40	2,52
S1.2	20	2,50
K2.1	7	2,34
X11	4	1,87
X6	6	1,76
T2.3B	13	1,67
L2.2B	12	1,48
S1.1	9	0,86

L1	3	0,78
S2B	2	0,77
V1F	4	0,74
T3.4D	5	0,65
R1.1	1	0,59
V2C	1	0,45
T1.9	1	0,33
T4.2	10	0,27
R1.3	8	0,24
R1.4	8	0,11
R2.2	1	0,10

M1.4	4	0,08
M5	4	0,08
M4.1	5	0,08
M1.3	1	0,07
X4	1	0,07
L2.2A	1	0,05
M1.5	1	0,03
L4A	1	0,03
T5.5	3	0,02
V1B	1	0,02

V rámci provedené analýzy nad vrstvou mapování biotopů od AOPK ČR je zřejmé, že nejčastěji se na ploše vymezeného ÚSES vyskytují **nepřírodní nemapované biotopy (-1)**. Tento fakt je způsoben z části návrhovou funkcí ÚSES v rámci agrocenóz a z části také tím, že smrkové monokultury (a obecně kulturní lesy) nebyly, až na výjimky, v rámci sběru dat při mapování biotopů hodnoceny.

Dále jsou nejčastěji zastoupeny biotopy **X9A – Lesní kultury s nepůvodními jehličnatými dřevinami** (v tomto případě se jedná převážně o smrk), které se nalézají majoritně v lesních ekosystémech, kde je vymezeno nadregionální biocentrum Peklo. Tento biotop je významněji rozšířen v lesních ekosystémech prvků ÚSES, avšak nebyl v rámci sběru dat při mapování biotopů vylišován (sestává pod kategorií nepřírodní nemapované biotopy -1).

Následují biotopy **L5.4 – Acidofilní bučiny**, **L3.1 – Hercynské dubohabřiny**, **L5.1. – Květnaté bučiny** odpovídající potencionální přirozené vegetaci většiny území vymezených lesních větví mezofilního ÚSES; STG: 3-4 (A)AB-B 3(4).

Z travních ekosystémů pak **T1.5 – Vlhké pcháčové louky** reprezentující především hygrolilní trávničky v nivách vodních toků – tedy hygrolilní nivní větve ÚSES; STG: (2)3-4BC4, respektive větve antropogenně podmíněné, které doplňují biotopy **L2.2 – Údolní jasanovo—olšové luhy** jako dřevinný doprovod; STG: (2)3-5 BC-C (4) 5a.

2.2.3 Problematika vegetační stupňovitosti

Na vymezení STG má významný vliv vegetační stupeň, který byl prvotně přejímán ze zařazení STG do příslušné biochory a následně konfrontován s podrobným hodnocením lesnické typologie (SLT) a případně ještě upravován s ohledem na lokální geomorfologické podmínky (orientace svahů, převažující charakter společenstev atp.).

V řešeném území byl v rámci BIOCHOR vymezen třetí až pátý vegetační stupeň. V rámci podrobnějšího vymezení STG pak byl rozsah vegetačních stupňů větší, a to v rozmezí druhého až pátého vegetačního stupně. Nejvíce řešeného území se pak nalézá ve třetím a čtvrtém vegetačním stupni.

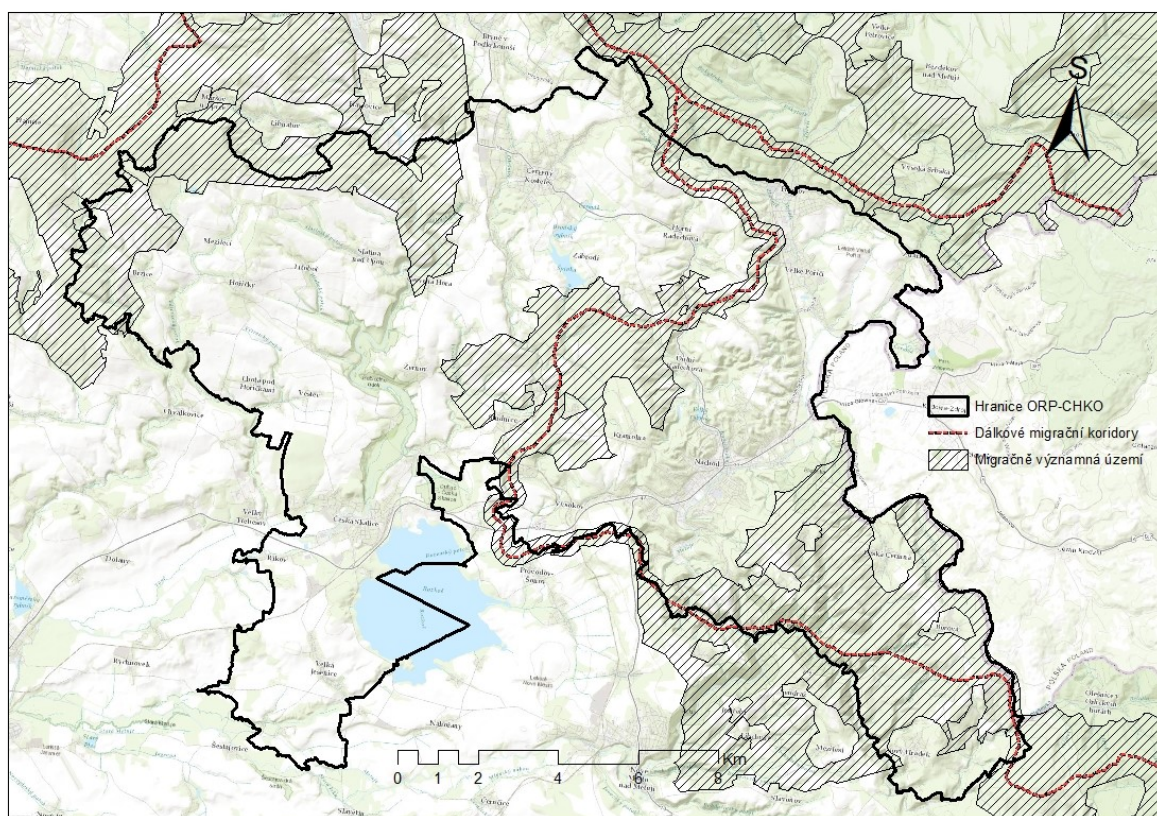
2.3 VYHODNOCENÍ MIGRAČNÍCH TRAS A PŘÍRODNÍCH BARIÉR

2.3.1 Migračně významná území a dálkové migrační koridory

Jedná se o výstup projektu VaV SP/2d4/36/08 „Vyhodnocení migrační propustnosti krajiny pro velké savce a návrh ochranných a optimalizačních opatření“, jehož řešitelem byla AOPK ČR společně s firmou EVERNIA s.r.o. a Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v.v.i. Projekt byl tříletý a jeho realizace byla ukončena 31. 12. 2010.

Tento projekt řešil aktuální problematiku fragmentace krajiny v důsledku bariérového efektu pozemních komunikací a dalších antropogenních struktur pro velké savce se zaměřením především na losa evropského, jelena lesního, medvěda hnědého, vlka obecného a rysa ostrovida. V rámci jeho řešení byla navržena síť migračních koridorů pro velké savce na území ČR, která současně navazuje na obdobné sítě v sousedních státech.

Jedná se v současnosti o již z části překonaný model, který je aktuálně zpřesněn v rámci AOPK ČR a je zařazen do jevu ÚAP A036b „Biotop vybraných druhů velkých savců“ poskytovaný AOPK ČR.

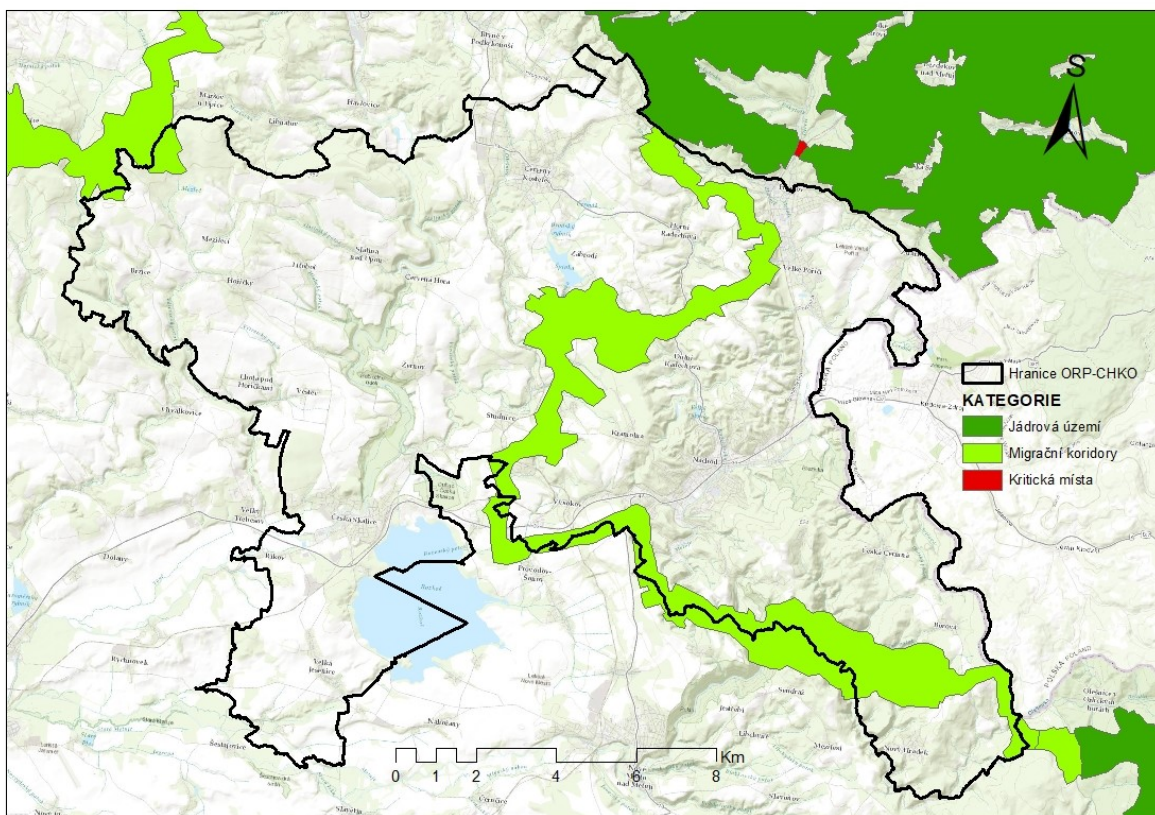
2.3.2 Průchodnost krajiny pro velké savce

Jedná se o nový jev ÚAP A036b poskytovaný AOPK ČR navazující na dlouhodobé hodnocení prostupnosti bariér v krajině a míru krajinné konektivity včetně provázání na biotopové nároky

velkých savců. Do habitatových modelů byly zařazeny druhy rys ostrovid, vlk obecný, medvěd hnědý a los evropský.

Výsledkem je vrstva, která se dělí na kategorie jádrových území a koridorů. Dále také vymezuje kritická místa, která narušují konektivitu předmětných lokalit a je na ně nutné brát zvýšený ohled a v rámci územně plánovací činnosti zajistit jejich ochranu proti zastavění či vytvoření jiných bariér. Předmětná vrstva má za cíl vymezit a uchránit dostatečný prostor pro trvalou existenci vybraných druhů savců na území ČR, přičemž lze očekávat i přínos pro další druhy živočichů (systém tzv. dešťníkového druhu) i pro celkové fungování ekosystémů.

Na území ORP Náchod se v jeho severní části převážně v CHKO Broumovsko nachází jádrové území, které navazuje v Polsku na Park Narodowy Gór Stołowych a je migračním koridorem spojeno s Orlickými horami dále na východě.

2.4 VYHODNOCENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU PŘÍRODY A KRAJINY

V rámci první analytické průzkumové etapy zpracování plánu ÚSES bylo provedeno terénní šetření, které mělo za cíl ověřit následující parametry krajiny:

- Stav a kvalita ekosystémů (biotopů).
- Významnost (reprezentativnost) z hlediska teorie ÚSES a stávajících přírodních hodnot (zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin, druhy červeného seznamu, jejich rozšíření a koncentrace v místech s ochranou ÚSES).
- Ohrožení a antropogenní bariéry v rámci vymezených koridorů a biocenter ÚSES.
- Promítnutí návrhu na založení (realizaci) ÚSES do lokálních podmínek.
- Popis funkčnosti prvku ÚSES.

Terénní šetření probíhalo v průběhu roku 2018–2019.

V průběhu podzimu a zimy roku 2018 proběhla základní rekognoskace terénu. Seznámení se specifiky území: regionální biokoridory a biocentra podél Úpy a Metuje, NRBC Peklo a celkově trochu odlišná část území Podorlicka na východě řešeného území.

V průběhu roku 2019 byly provedeny podrobné průzkumy lokalit s očekávaným jarním aspektem a dále v letním a podzimním období dle průběžné komunikace s orgánem ochrany přírody na ORP Náchod.

Zachycení jarního aspektu v průřezu ORP

30. – 31. 3. 2019: Borová, Č. Čermná, Nový Hrádek, H. Radechová, Babiččino údolí, Zlích – niva Olešnice, přivaděč Rozkoše, Červený Kostelec – rybníky Špinka, Brodský ...

Pozdní jarní aspekt s cílením na vlhčí a hájové lokality

25. -26. 5. 2019: Velká Jesenice, Říkov, Česká Skalice, Vestec, Lhota pod Hoříčkami ...

Konec jarního aspektu, nástup letního aspektu – ověření lokalit dle domluvy z jednání (botanika)

8. – 9. 6. 2019: Borová, Česká Čermná, Nový Hrádek, Velká Jesenice ...

Rdesno hadí kořen – louky v nivě Olešanky

Pryskyřník plamének – louky v nivě Olešanky

Kohoutek luční – louky v nivě Olešanky

Řeřišnice bahenní – louky v nivě Olešanky

Zvonek rozkladitý – louky v nivě Olešenky

Kosatec žlutý – louky v nivě Olešenky

Hlaváček letní – ekotony u Volovky

Okrotice bílá – LC VJ02 Volovka

Ocún iesenní – LC VJ02 Volovka

Kopvtník evropský – LC VJ02 Volovka

Letní aspekt – hlavní období průzkumů se zaměřením na stav a kvalitu ekosystémů

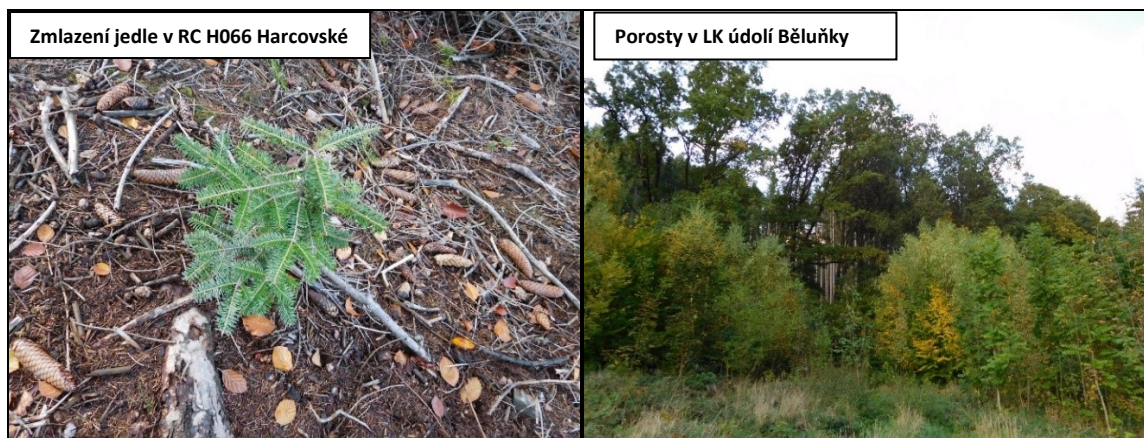
23. 6. 2018: Lhota p. Hoříčkami, Vestec, Ratibořice

12. – 21. 7. 2019 + doplňkové průzkumy v srpnu: celé řešené území v rámci ORP Náchod

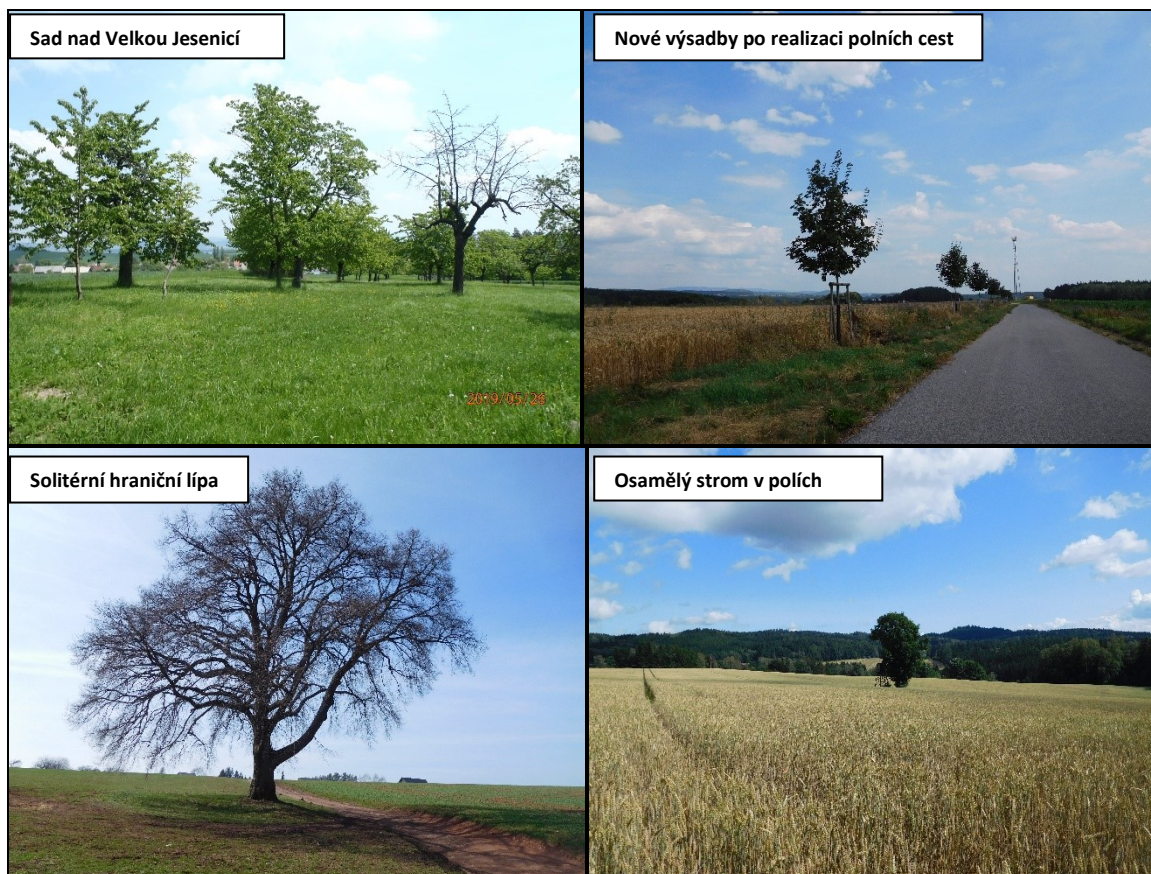

Podzimní aspekt – doplňkové období průzkumů se zaměřením na stav a kvalitu ekosystémů

Září až říjen 2019: Celé řešené území v rámci ORP Náchod

Interakční prvky v rámci celých průzkumů – ilustrační fotografie

2.4.1 Vyhodnocení terénních průzkumů:

Celkový stav řešeného území odpovídá převážně lesozemědělské krajinné matici.

Plochy více zemědělské krajiny se nacházejí na jihozápadě řešeného území (Česká Skalice, Říkov, Velká Jesenice), zatímco plochy lesních krajín na jihovýchodě řešeného území (NRBC Peklo a okolí Dobrošova). Další významnější kompaktní lesní celky můžeme nalézt v severní hraniční části území (Slatina nad Úpou, Mezilečí) a dále pak v centrální části na pomezí obcí Červený Kostelec, Zábrodí, Kramolna a Studnice, kde je vymezeno RBC U Špinky.

Specifickou krajinou je pak okolí vodní nádrže Rozkoš, na které je z části vymezeno RBC. Dále je pak v řešeném území zcela zásadní údolí Úpy v tzv. Babiččině údolí, které tvoří významné regionální biocentrum.

V rámci terénních průzkumů byl ověřen potenciál krajiny z hlediska ekologické stability a aktuálního stavu přírody. Obecně lze konstatovat následující:

- 1) Většina lesních porostů je stanovištně nepůvodní a jedná se o smrkové monokultury. Tyto porosty jsou silně náchylné ke kalamitám způsobených abiotickými vlivy (bouře, větry, suchem) a také biotickými škůdci (lýkožrouti atp.). Výsledky kalamity je možné sledovat např. v obci Mezilečí. V rámci území ORP je nutné se zaměřit na postupný převod lesních porostů, minimálně v rámci skladebných prvků ÚSES, na stanovištně odpovídající lesní biotopy se zastoupením odpovídajících dřevin a jejich věkovou diverzitu, což vyžaduje i změny v těžebních postupech.

- 2) V agrocenózách je nutné začít realizovat navržené prvky ÚSES. Velké půdní bloky orné půdy převážně na západě řešeného území trpí významným nedostatkem krajinné zeleně. Ekologickou stabilitu těchto částí krajiny je nutné podporovat i za přispění integračních prvků „v jakýchkoliv parametrech“ (keřový doprovod polních cest, aleje, travobylinná lada, meze a remízky, protierozní pásy atp.).

- 3) V intenzivních sadech severně od České Skalice je třeba zvážit jejich dělení (dělené oplocení) s ohledem na prostupnost krajiny a migraci v území.

- 4) Průchodnost větších řek (Úpa, Metuje) krajinou je silně ovlivněna stávajícími sídly. Reprezentativní vymezení vložených biocenter do těchto os RBK je problematické, a tedy se vkládají i LBC neodpovídající hydrické řady (Metuje v Náchodě). V rámci údolních niv je pak třeba maximálně podporovat přírodě blízké zemědělské hospodaření – převést kultury orné půdy na trvalé travní porosty s alespoň lokálním extenzivním managementem. Dále je potřeba podporovat a udržovat stávající dřevinné doprovody měkkého a tvrdého luhu.

V rámci toků těchto řek je migrace problematická z důvodů množství neprostupných bariér (jezy, stupně).

- 5) Drobné vodní toky a údolní nivy jsou v rámci území v celku zachovalé a udržují vyšší míru ekologické stability. V rámci údolních niv drobných vodních toků je nutné bránit zalesňování těchto biotopů a udržovat antropogenně podmíněnou nivu (luční porosty). V případě že je to možné, je žádoucí realizovat drobné tůně a mokřady jako vložené prvky pro podporu přírodních funkcí.

- 6) Prvky ÚSES realizované na základě pozemkových úprav (KPÚ) jsou mnohdy limitní až podlimitní z hlediska prostorových parametrů, ale je nutné na ně pohlížet jako na reálně a realisticky vymezenou plochu pro ochranu přírodních struktur krajiny. Tyto prvky je tedy nutné zařadit do plánu ÚSES.

2.5 VYHODNOCENÍ VHODNOSTI ÚZEMÍ S PŘÍRODNÍMI HODNOTAMI PRO SKLADEBNÉ ČÁSTI ÚSES

Mezi přírodní hodnoty řadíme převážně jevy chráněné podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 114/1992 Sb.). Přírodní hodnoty jsou plošně chráněné různou formou chráněných území, případně se jedná o ochranu konkrétních hodnot jako v případě zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin, památných stromů atp.

2.5.1 Zvláště chráněná území (ZCHÚ)

Na území ORP Náchod zasahuje velkoplošné zvláště chráněné území, Chráněná krajinná oblast Broumovsko. Plán ÚSES je zpracováván na území správního obvodu ORP Náchod mimo CHKO Broumovsko.

V kategorii maloplošných zvláště chráněných území jsou zařazeny národní přírodní rezervace (NPR), národní přírodní památky (NPP), přírodní rezervace (PR) a přírodní památky (PP). V rámci řešeného území ORP Náchod mimo hranice CHKO Broumovsko jsou vyhlášeny následující maloplošná zvláště chráněná území:

Kategorie ZCHÚ	Název	Návrh opatření ve vztahu k ÚSES
NPP	Babiččino údolí	Postupovat v rámci MZCHÚ v souladu s platnými plány péče a zákonnými i bližšími podmínkami ochrany. Plány péče, vyhlášovací legislativa a další dokumenty jsou k nalezení na http://drusop.nature.cz/ .
PR	Dubno – Česká Skalice	
PR	Peklo	
PP	Březinka	
PP	Louky u České Čermné	
PP	Pod Rýzmburkem	
PP	Rašelina	

2.5.2 Natura 2000

Soustavu Natura 2000 tvoří evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO). V rámci řešeného území ORP Náchod mimo hranice CHKO Broumovsko jsou vyhlášeny následující naturové lokality:

Kategorie	Název	Návrh opatření ve vztahu k ÚSES
EVL	Babiččino údolí – Rýzmburk	Postupovat v rámci EVL v souladu s platnými souhrny doporučených opatření či překryvných MZCHÚ zpracovaných AOPK ČR. Souhrny doporučených opatření pro EVL, vyhlášovací legislativa a další dokumenty jsou k nalezení na http://drusop.nature.cz/ .
EVL	Březinka	
EVL	Dubno – Česká Skalice	
EVL	Peklo	
EVL	Pevnost Dobrošov	
EVL	Pod Rýzmburkem	

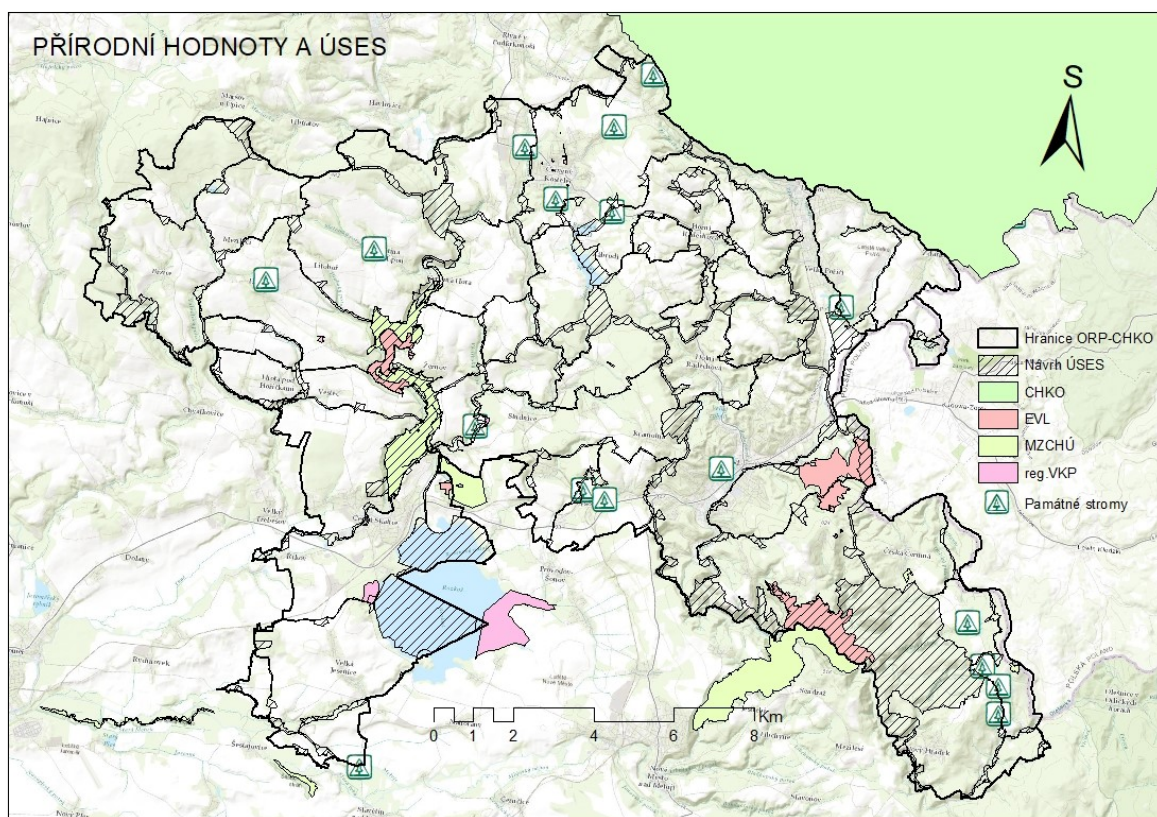
2.5.3 Památné stromy

V rámci řešeného území ORP Náchod mimo hranice CHKO Broumovsko jsou vyhlášeny následující památné stromy:

Název	Návrh opatření ve vztahu k ÚSES
Dub letní	Památné stromy v krajině tvoří významné interakční prvky a doplňují systém ekologické stability. Jejich vliv je převážně dán jejich stářím a mohutností. Staré stromy bohužel z krajiny nenávratně mizí, a tedy dochází ke ztrátám na ekologické stabilitě krajiny. Tyto mikrobiotopy zajišťují přežívání celé řady organismů (od hub přes hmyz po ptáky a drobné savce). Památné stromy je tedy nutné chránit a vyhlášovat nové potencionální jedince v rámci volné krajiny.
Jasan ztepilý	
Lípa srdčitá	
Buk lesní červenolistý	
Dub letní Vostaš	
Lípa svobody 1919	
Nývtův dub	
Lípa velkolistá	
Lípa velkolistá	
Vávrova lípa	
Horákův jasan	
Jilm horský	
Lípa velkolistá "Šarbochova"	
Javor na Krkavčině	
Jasan ztepilý	
Lípa na Východní	

2.5.3 Registrované významné krajinné prvky (VKP)

Na území ORP Náchod, v rámci řešeného území, je celkem **registrováno 15 významných krajinných prvků**: Remíz (k. ú. Světlá u Hoříček, VKP u osady Rýzmburk – rybníček a přilehlé pozemky (k. ú. Žernov), Alej jírovců pleťových (k. ú. Zlích), Dědečkovno údolí (k. ú. Zlích, Třtice nad Olešnicí), Lom Běloves (k. ú. Běloves), Vachta – botanicky cenná lokalita (k. ú. Trubějov), Rousín (k. ú. Spyta), Lom Lhota pod Hoříčkami – bývalý lom opukového kamene (k. ú. Lhota pod Hoříčkami), park U Wajsarů (k. ú. Červený Kostelec), park Na Větrníku I. a II. (k. ú. Červený Kostelec), Smetanovy sady (k. ú. Červený Kostelec), park Manželů Burdychových (k. ú. Červený Kostelec), Louka v Náchodci – botanicky cenná lokalita (k. ú. Stolín), Červený Kostelec - Lipky (k. ú. Červený Kostelec), Rozkoš – východní zátoky (k. ú. Domkov, Lhota u Nahořan).

2.5.4 Lokality výskytu zvláště chráněných druhů organismů

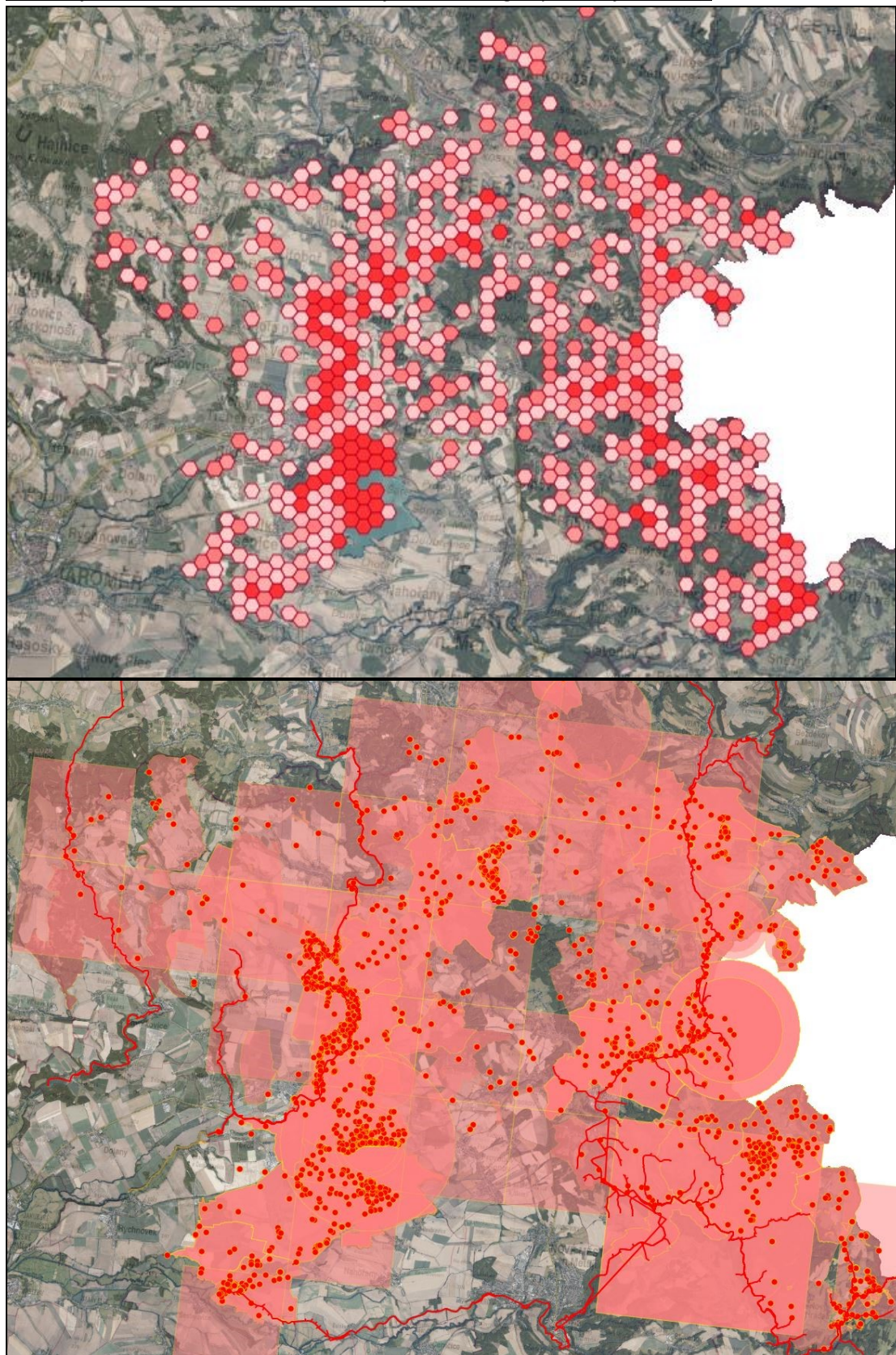
Stěžejním podkladem pro určování biodiverzity řešeného území bylo využití dat z nálezové databáze AOPK ČR. Tato data byla v prvcích ÚSES rámcově ověřována v rámci terénních pochůzek na úrovni odpovídajících biotopů či stanovišť. Nad nálezovými daty byla zpracována následující analýza vypovídající o rozložení zaznamenaných dat zvláště chráněných druhů organismů a druhů červeného seznamu na řešeném území (dále jen „významné druhy“).

METODIKA:

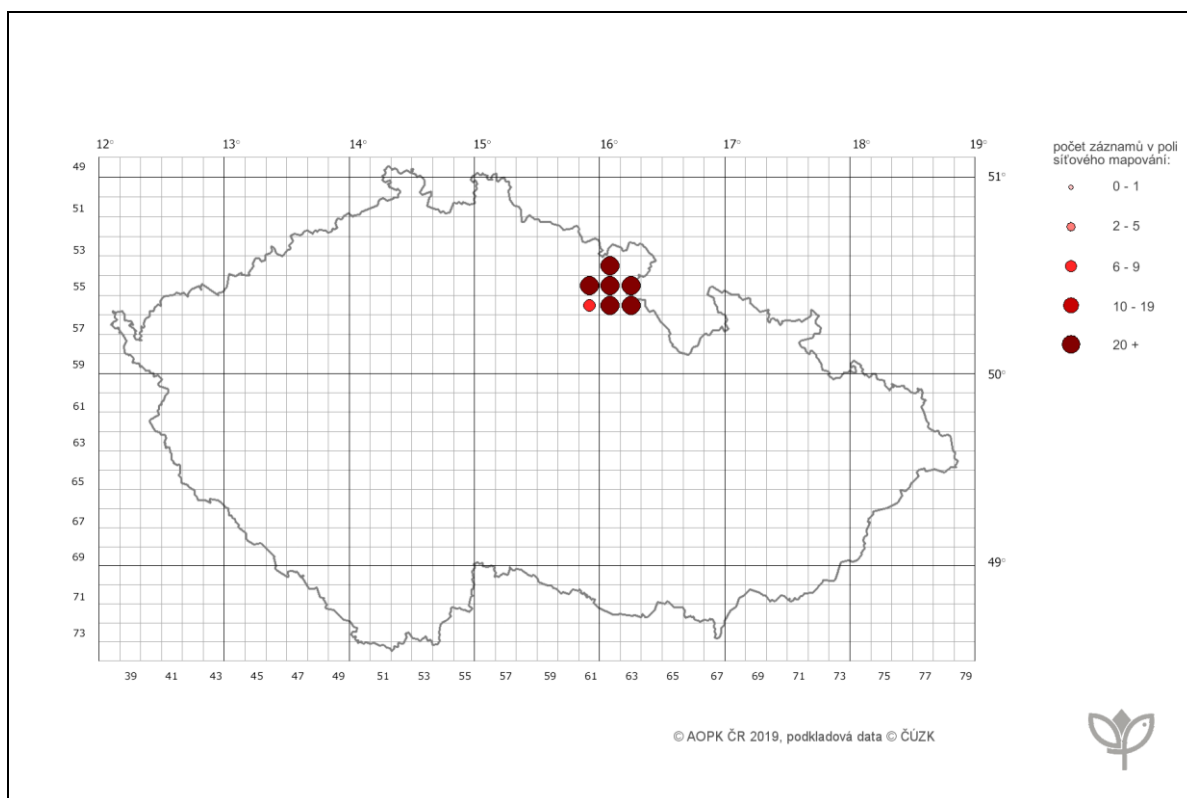
Pro reálnou aplikaci byla využita data z NDOP za posledních necelých dvacet let, tedy období 1. 1. 2000 – současnost (říjen 2019). Data byla rozdělena na bodové záznamy, záznamy linií a záznamy plošné, které vykazují největší míru nepřesnosti, jelikož se zde ve velkém nacházejí údaje z mapování za faunistické/botanické čtverce – tedy nejde konkretizovat předmětnou lokalitu např. hnízdění u

často takto zaznamenávaných druhů ptáků. Přírodovědné mapovací čtverce (síťové mapování) pokrývají celé řešené území v různých úrovních (délek hran).

Základní přehled o agregaci biodiverzity „významných druhů“ v řešeném území lze zpřehlednit nad následující sadou obrázků (čím červenější, tím biologicky cennější území):

Určitou vypovídací schopnost pak má i souhrnná statistika o počtu záznamů v poli síťového mapování:

Koncentrace nálezů významných druhů, a tedy i zvýšené biodiverzity, je pozorovatelná v lokalitách **zvláště chráněných území** (ZCHÚ – např. PP Babiččino údolí, PR Peklo), dále pak v **lokalitách vodních nádrží** (VN Rozkoš, rybník Brodský, Špinka) **a v rámci údolních niv** i vlastních vodních toků (niva Olešenky, Metuje atp.).

Tyto informace o výskytu bioty byly využity k obhajobě některých unikátních biocenter a antropogenně podmíněných větví ÚSES.

Souborná informace o zastoupené „chráněné“ biotě je k dispozici v příloze č. 1 této zprávy. Jedná se o sumarizaci dat z NDOP pro řešené území. Tato data jsou k dispozici i v rámci předávaného datového modelu ve formátu .shp, tedy data prostorově konkretizovaná (01_DATA/09_NDOP). Jedná se však o data orientační, přičemž je více než vhodné pro požadavky orgánu ochrany přírody používat bezplatnou aktualizovanou databázi AOPK ČR (<https://portal.nature.cz/nd/>).

Vlastní průzkumy byly zaměřeny v souladu s principem zakázky a teorie ÚSES na lokalizaci a determinaci odpovídajících reprezentativních biotopů pro vymezení biocenter a následné zhodnocení tras, včetně biologických bariér, pro vedení biokoridorů. Jednotlivé záznamy o významných druzích nebyly jednotně pořizovány.

2.6 VYHODNOCENÍ POTŘEBY VYMEZENÍ ANTROPOGENNĚ PODMÍNĚNÉHO ÚSES A UNIKÁTNÍCH BIOCENTER

2.6.1 Antropogenně podmíněný ÚSES

V rámci řešeného území ORP Náchod byl hodnocen stav vymezených prvků ÚSES v ÚPD obcí a konfrontován s principy vymezování ÚSES dle platné metodiky. Na základě principu biogeografické reprezentativnosti a principu zohlednění aktuálního stavu krajiny bylo vyhodnoceno, že je v řešeném území důležité stabilizovat antropogenně podmíněný ÚSES v kulturně využívaných nivách vodních toků. Větve xerothermního charakteru (stepní ekosystémy) nebyly v rámci řešeného území nalezeny a hodnoceny.

Charakteristickou větví antropogenně podmíněného místního ÚSES jsou nivní louky podél toku Olešenky v obci Nový Hrádek (Rzy). Jedná se o významné vlhké louky s výskytem mnoha druhů zvláště chráněných druhů rostlin a druhů červeného seznamu. Několik lokalit v rámci vymezeného ÚSES (LBC, LBK) je obhospodařováno ČSOP – Velkojarměřský pozemkový spolek. Naprosto klíčovou činností pro udržení biodiverzity je zásah člověka a pravidelné kosení luk. Antropogenně podmíněná větev místního ÚSES byla dále vymezena v nivě potoka Olešnice s těžištěm v úseku od obce Studnice po RBC Babiččino údolí. Přechodová větev s úsekem čistě antropogenně podmíněných podhorských luk a rašelinišť byla vymezena v obci Borová – Česká Čermná. Další větve byly vymezeny – viz návrhová část.

V rámci regionálních biokoridorů a biocenter se jedná o nivy řeky Úpy a Metuje, kde jsou vymezována vložena lokální biocentra s cílem maximálně naplnit funkci nivních os (vlhké louky).

Luční ekosystémy se jako cílové ekosystémy nacházejí v celé řadě vymezených prvků ÚSES. Jedná se jak o vlhké (nivní), tak mezofilní louky, jejichž přínos pro biodiverzitu a ekologickou stabilitu je nesporný. Zásadně důležitý je však management těchto ploch.

2.6.2 Unikátní biocentra

V rámci řešeného území ORP Náchod byl hodnocen stav vymezených prvků ÚSES v ÚPD obcí a konfrontován s principy vymezování ÚSES dle platné metodiky. Jako metodicky problematické se jeví vymezení lokálních biocenter na území velkých vodních ploch (nádrží a rybníků). Konkrétně se jedná o lokální biocentra v rámci VN Rozkoš, která navazují na regionální biocentrum H087 Rozkoš. A dále o rybníky Čermák, Brodský a Špinka a v obci Červený Kostelec a Zábrodí.

Dle platné metodiky se funkčně samostatné větve vodního místního ÚSES nevymezují. S ohledem na tuto skutečnost logicky není v rámci místního ÚSES potřebné vymezovat ani samostatná vodní biocentra (s případnými výjimkami unikátních biocenter) či samostatné vodní biokoridory. Vhodnost začlenění vodních toků a ploch vodních nádrží do biocenter a biokoridorů místního ÚSES je žádoucí posuzovat individuálně s ohledem na jejich charakter a míru a způsoby hospodářského využití.

V rámci zpracování a následného projednávání plánu ÚSES zpracovatel výše uvedená metodická hlediska komunikoval s místně a věcně příslušným orgánem ochrany přírody na ORP Náchod. Po dlouhé odborné diskusi a na základě principu zohlednění aktuálního stavu krajiny, principu funkčních vazeb ekosystémů a principu přiměřené konzervativnosti bylo vyhodnoceno, že je v řešeném území

důležité stabilizovat antropogenně podmíněná unikátní biocentra vázaná na výše uvedené vodní plochy.

Na území VN Rozkoš jsou Plánem ÚSES vymezena dvě lokální unikátní biocentra (LC CS04 a LC VJ08). Tato biocentra byla zpracovatelem prvně navržena jako redukované prvky v příbřežních partiích nádrže zasahující stávající fragmenty lužních lesů, trvalých travních porostů, štěrkovišť včetně litorálu a blízkého sublitorálu vodní nádrže. Po zhodnocení biologického významu lokality (nálezy NDOP, významný biotop vodního ptactva), její návaznosti na unikátní regionální biocentrum Rozkoš vymezené ve východní části nádrže převážně mimo ORP Náchod, vymezení v ÚPD okolních obcí mimo ORP atd. bylo vymezení přehodnoceno a ve smyslu připomínek orgánu ochrany přírody byla vymezena unikátní vodní/mokřadní biocentra přes většinu plochy nádrže. Z vymezení byly vyjmuty pouze silně ovlivněné lokality navazující na plochy rekreace (kempy atp.).

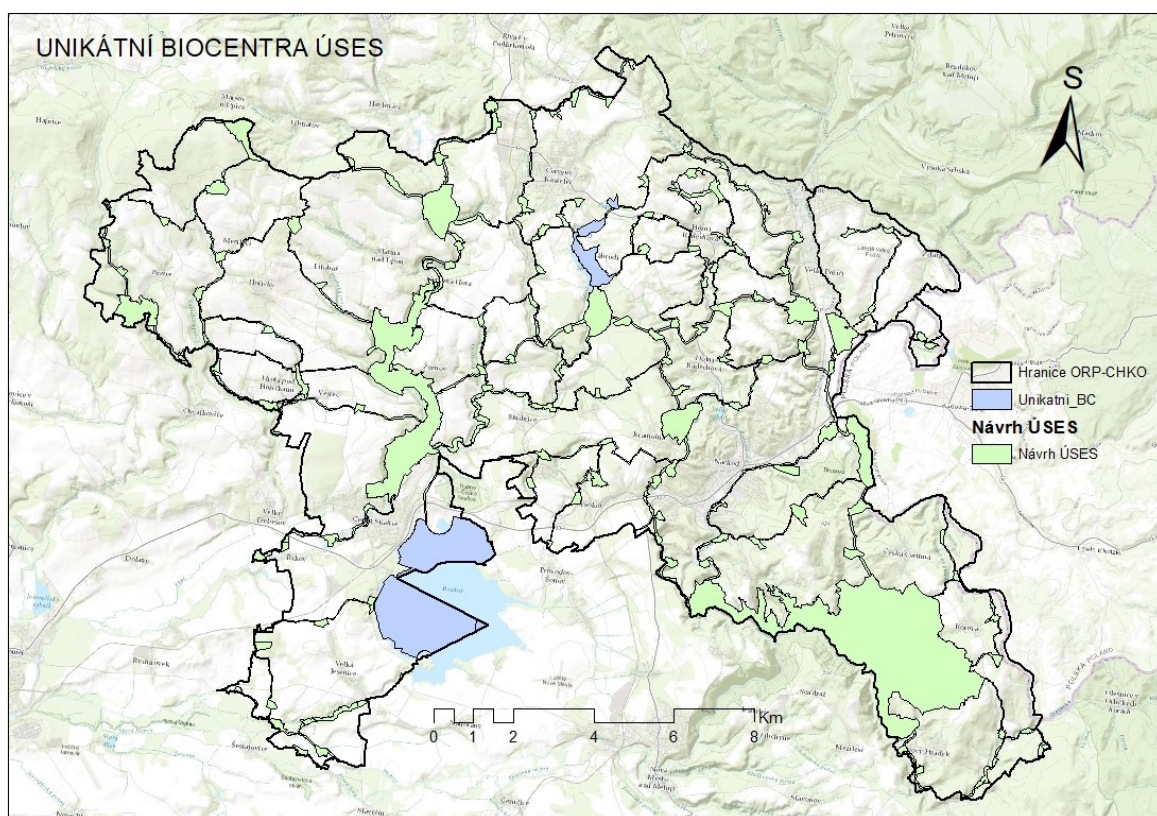
Podrobné přírodovědné zhodnocení lokality jakožto mokřadního biotopu:

<http://mokrady.ochranaprirody.cz/mokrad/R-NA-02-rozkos>

Rybníky Čermák, Brodský a Špínka jsou Plánem ÚSES vymezeny jako lokální unikátní biocentra (LC CK16, LC ZA04 a LC ZA03). Tato biocentra byla zpracovatelem prvně navržena jako redukované prvky v příbřežních partiích a nátokových oblastech rybníků zasahující stávající fragmenty přirozených doprovodných porostů včetně litorálu. Po zhodnocení biologického významu lokality této rybníční kaskády (nálezy NDOP, významný biotop vodního ptactva), kvality vodního prostředí a jeho vlivu na okolní krajinu bylo vymezení přehodnoceno a ve smyslu připomínek orgánu ochrany přírody byla vymezena unikátní vodní/mokřadní biocentra přes celé plochy rybníků. Břehové partie byly samozřejmě ponechány a dovymezeny s ohledem na omezení nevhodných aktivit ovlivňující ekologicko-stabilizační potenciál těchto lokálně významných vodních ploch.

Podrobné přírodovědné zhodnocení lokality jakožto mokřadního biotopu:

<http://mokrady.ochranaprirody.cz/mokrad/L-NA-06-rybnik-spinka-a-rybnik-brodsky>

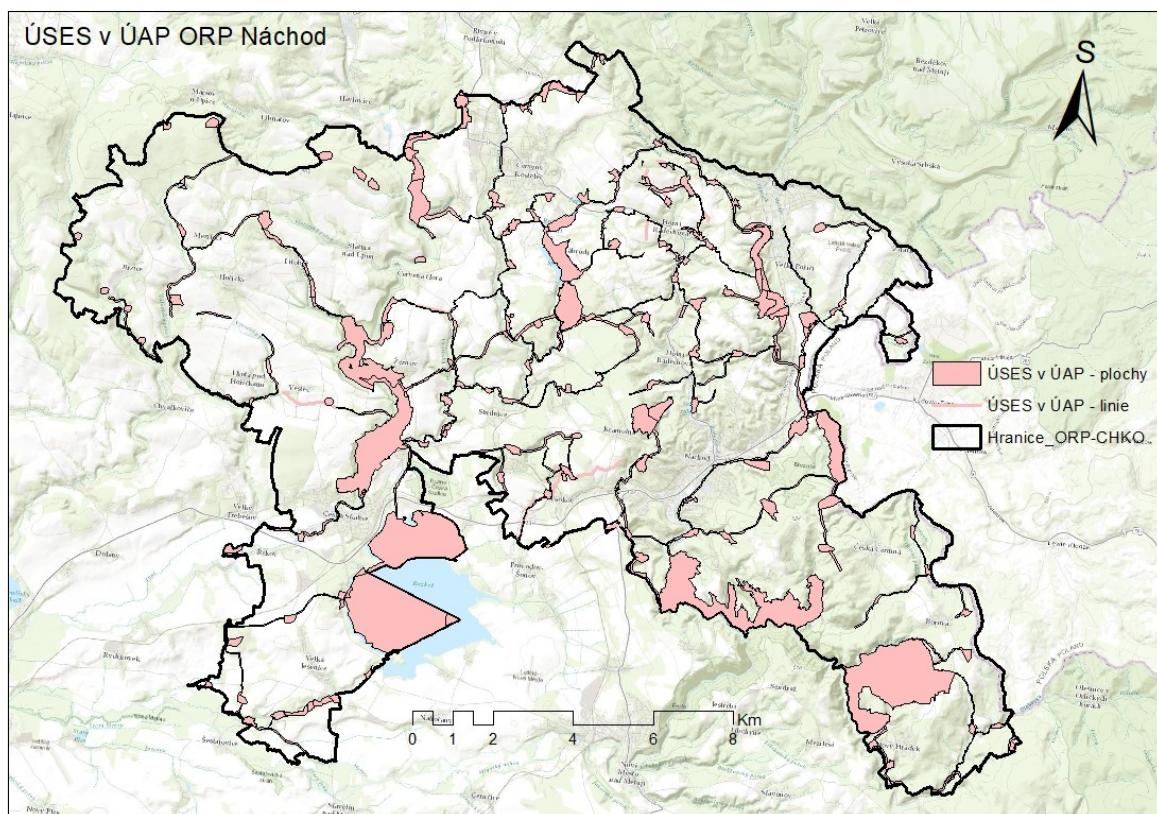

2.7 VYHODNOCENÍ ZJIŠTĚNÝCH PROBLÉMŮ, NEDOSTATKŮ A CHYB

V rámci jednotlivých územních plánů obcí se lze setkat s různou měrou zapracování problematiky ÚSES. Od vcelku kvalitních vymezení ÚSES, která respektují metodické principy, po zcela formálně přenesené „osy a kolečka“ z původních generelů ÚSES. Některá historická vymezení os místního ÚSES byla v rámci času metodicky překonána (z hlediska principu biogeografické reprezentativnosti), a proto bylo navrženo nové vedení. Nad některými prvky byla vedena diskuse a zvažován jejich potenciál i s ohledem na ostatní principy vymezování (primárně princip konzervativnosti a princip aktuálního stavu krajiny). Obecným problémem, který nejlépe ilustruje schéma na začátku kapitoly, byla celková nepropojenost systému (jak fyzická, tak funkční), chybějící vložená lokální biocentra do prvků regionálních a nadregionálních biokoridorů, nedodržení minimálních prostorových parametrů a celkově absence souborných digitálních dat.

Dalším častým problémem byla koncepce ÚSES, která vymezovala osy lokálních biokoridorů podél toků vodotečí, přičemž tyto prvky zaujímaly minimální prostory v nivě a vztahovaly se spíše jen na samotnou vodoteč a její břehové porosty. Z hlediska metodického je však nutné se na údolní nivy dívat jako na reálně (či potencionálně) velmi hodnotné lokality, které charakterizují převážně luční biotopy. Cílem tedy bylo rozšířit či upravit toto vymezení na antropogenně podmíněné osy lučního/nivního ÚSES.

Vlastní problematikou bylo vymezení lokálních biocenter na vodní plochy rybníků a vodní nádrž Rozkoš. Tento dle metodiky ne zcela správný přístup byl připomínkován a konkrétně hodnocen a diskutován s příslušnými zástupci státní ochrany přírody. Zpracovatel si je vědom dílčích rozporů s metodikou. Podrobněji je tato problematika komentována v předcházející kapitole 2.6.

2.7.1 Analýza a návrh změn ve vymezení stávajícího ÚSES - tabulka

Obec	Katastrální území	Návaznost	Parametry	Územní střety	Poznámky, návrhy	KPÚ
obec Borová	Borová	slepé větve u LBC8 a LBK9 - propojit, v ÚP není zakresleno NC Peklo	ok		LBK9 Na čihadle má tvar a parametry biocentra	
obec Brzice	Brzice, Harcov, Proruby	nenavazuje na LBC a LBK v Mezilečí, nezakreslené RBC H066 Harcovské	schematicky vymezená vložená LBC jsou moc malá, příliš dlouhý úsek RBK			k. ú. Brzice - vymezeno na parcely, stejně jako v ÚAP vrstvě, nejsou navrhovány do vlastnictví obce
obec Červená Hora	Červená Hora	nemá vymezen lokální ÚSES			ÚP v projednávání	
město Červený Kostelec	Bohdašín, Červený Kostelec, Horní Kostelec, Lhota za Červeným Kostelcem, Olešnice, Stolín	ok	LC 16 je příliš malé, LC20 nemá 3 ha (upravit dle porostů), LK H006-1 široký 100 m(?), LC14 u Bohdašína je příliš malé	RK 769, LK 6-19 kříží územní rezerva pro silniční infrastrukturu	LC vymezené na rybnících vs. Metodika	k. ú. Olešnice a Stolín, prvky vymezeny na parcely, záměna RBK za LBK?, Stolín - LBK shodně jako v ÚAP vrstvě

obec Česká Čermná	Česká Čermná	NRBC Peklo v ÚP zakresleno v menším rozsahu než v ZÚR - nenavazuje na K 37 MB, překryv s lokálními prvky	LBC u polských hranic je příliš malé (lze rozšířit do lesa)			stejně jako ve vrstvě UAP, nevymezeno na parcely
město Česká Skalice	Česká Skalice, Malá Skalice, Ratibořice u České Skalice, Spyta, Zájezd u České Skalice, Zlích	ok	LBC 2 je příliš malé, do RK 771/1 nejsou vložena LBC, RBC 526 Babiččino údolí v ÚP vymezeno ve větším rozsahu než v ZÚR		LC ve vodní nádrži Rozkoš - rozpor s metodikou	
obec Dolní Radechová	Dolní Radechová	ok	příliš dlouhý dílčí úsek RBK 768/1 podél Z hranice území - vložit LBC (les)	RBK 768/1 a RBK 767 kříží koridor územní rezervy pro velmi vysokotlaký plynovod	některé prvky ve vrstvě UAP jsou navíc, nepřehledný výkres	dobře zakreslené, vymezené na parcely (lépe než v ÚP, UAP)
obec Horní Radechová	Horní Radechová, Slavíkov u Náchoda	LC1 v S části HR, u hranic s ČK nenavazuje a je příliš malé, v JV cípu chybí vymezená část RK767, chybí LBK z LC 11 směr Zábrodí LBC Kovářův kopec	LC10 je příliš malé a nenapojené, LC8 a LC11 jsou příliš malé, LBK3 je příliš úzký			chybí mapa KPU, Slavíkov - pozemky s ÚSES ponechány v soukromých rukou
obec Hoříčky	Hoříčky, Chlístov u Hoříček, Křižanov u Mezilečí	ok	příliš dlouhý LBK1 - vložit LBC			
město Hronov	Hronov, Malá Čermná, Rokytník, Velký Dřevíč, Zbečnick, Žabokrký	v grafické části ÚP Hronov není zakreslen navazující RK po Metuji v zastavěném území, RK H043 je zde zakreslen jako LBK25, nedostatečně zakreslen K37	LBC 10 nemá 3 ha, příliš dlouhý dílčí úsek NRBK mezi V.Poříčím a Hronovem		značné rozdíly v šířce NRBK 37 (Hronov vs. Velké Poříčí), Velký Dřevíč - ke zvážení vypustit LBK26 - velmi podobná funkce jako rovnoběžně jdoucí RK H043 (LBK25 v ÚP Hronov)	
obec Kramolna	Kramolna, Městská Kramolna Lhotky, Trubějov	ok	LBC Rybník Piccolomini nemá 3 ha, zvětšit LBC01 v lese, příliš dlouhý LBK 01/1 - vložit LBC			
obec Lhota pod Hoříčkami	Lhota pod Hoříčkami, Světlá u Hoříček, Újezdec u Hoříček	nemá vymezen lokální ÚSES	-		nový ÚP je zpracováván	Světlá - v KPÚ zakres RBC a LBK

obec Litboř	Litboř	ok	ok			výkres obsahuje popis STG, návrh IP, chybí v něm LBK, ÚSES není vymezen na parcely
obec Mezilečí	Mezilečí, Posadov	v ÚP nevymezeno RBC ani NRBK	LBC18 je příliš malé			
město Náchod	Náchod, Jizbice u Náchoda, Dobrošov, Lipí u Náchoda, Bražec, Staré Město nad Metují, Běloves, Babí u Náchoda, Malé Poříčí, Pavlišov	ok	LBC 9 je příliš malé, navazuje příliš dlouhý úsek RBK H040 (v intravilánu)	LBK3 situován ve vymezeném koridoru pro případné umístění obchvatu silnice I/33		jen malý úsek LBK6 v k.ú. Pavlišov
městys Nový Hrádek	Nový Hrádek, Dlouhé	ok	ok			
obec Říkov	Říkov	ok	ok			
obec Slatina nad Úpou	Slatina nad Úpou	ok	ok			v obvodu KPU nejsou prvky ÚSES
obec Studnice	Studnice u Náchoda, Řešetova Lhota, Třtice nad Olešnicí, Všeliby, Starkoč u Vysokova	ok	LBC 7, 10 a 15 jsou příliš malé, příliš dlouhý dílčí úsek RBK769			
obec Velká Jesenice	Velká Jesenice, Volovka, Veselice nad Metují	ok	příliš dlouhý dílčí úsek RBK 766/1 - vložit LBC		LC ve vodní nádrži Rozkoš - rozpor s metodikou	
městys Velké Poříčí	Velké Poříčí	ok	příliš dlouhý RK 763 - vložit LBC, příliš úzký		zpřesnit LBC v SV části obce, napojit ho na ostatní ÚSES, zvážit částečně funkční LBK okolo Homolky, zpřesnit RBC Poříčská Metuje a vymazat LK v něm, vymazat NK v RBC Pavlišov	
obec Vestec	Vestec u Hoříček	jen schematicky vymezené LBC 14 a sousedící LBK	LBC13 je příliš malé			
obec Vysokov	Vysokov	ok	příliš dlouhý úsek RK 768/2- vložit LBC	LK5 kříží plochu navrženou pro dopravní infrastrukturu		

obec Zábrodí	Zábrodí, Horní Rybníky	v S cípu je vymezený kousek LBK, který na nic nenavazuje, drobná nespojitost biokoridorů na hranici s H. Radechovou, odlišné vymezení RK 767 oproti ZÚR	ok		propojit LC v S části, velké rybníky jako LBC - rozpor s metodikou	LBK dle KPU veden shodně s UAP/UP
městys Žernov	Žernov u České Skalice	ok	ok			

2.6 ZÁKLADNÍ ANALÝZY HUSTOTY SÍTĚ ÚSES

Navržený ÚSES byl podroben prostorové analýze s cílem zjistit, kolik území je tímto systémem ovlivněno, a zda je navržena přiměřená hustota této „ekologické“ sítě. Byly hodnoceny tři varianty ekologického působení ÚSES na okolní krajinu.

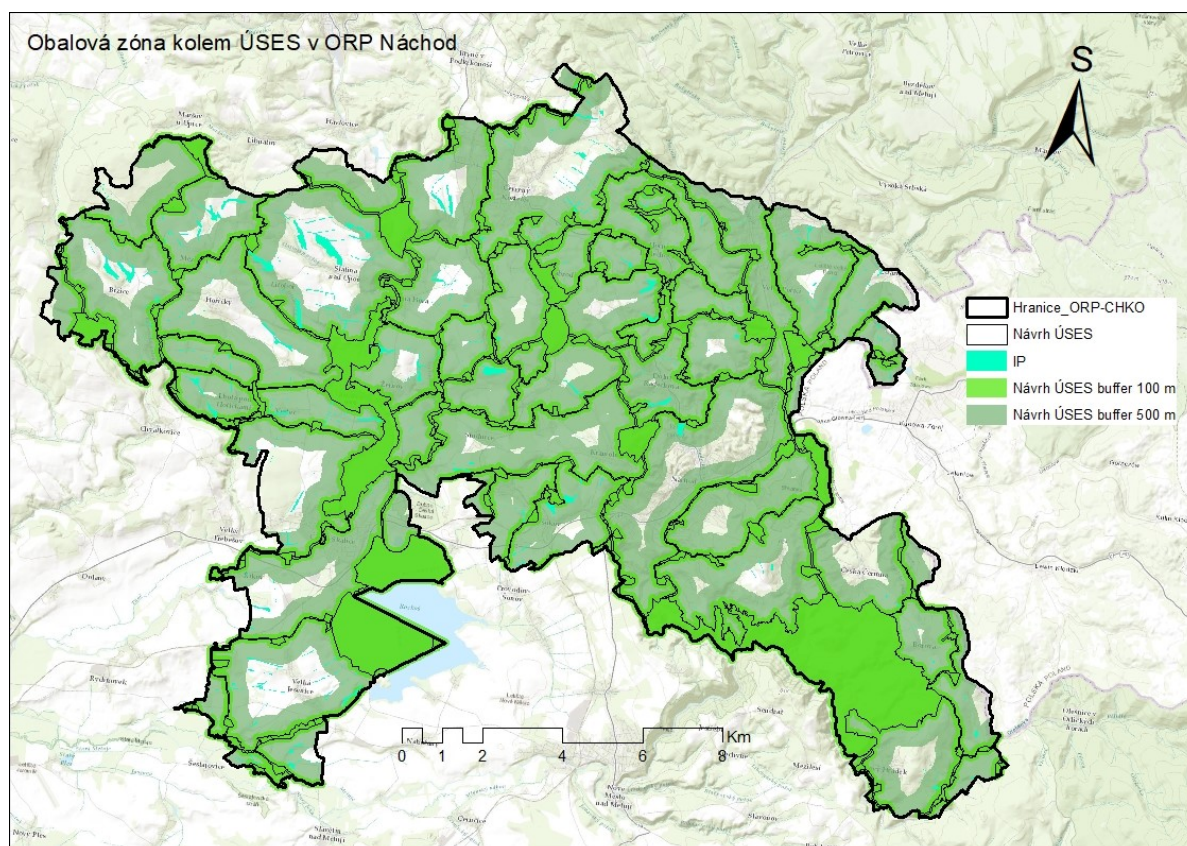
Varianta 1. – ÚSES ve vymezených hranicích. Působení pouze v místě funkčního či potenciálně založeného ekologicky stabilního prvku krajiny.

Varianta 2. – Vymezený ÚSES + Obalová vrstva ÚSES (tzv. buffer) ve vzdálenosti do 100 metrů. Zde se předpokládá silné působení na okolní prostředí. Tento jev je maximálně pozorovatelný např. v založených prvcích na zemědělské (převážně orné) půdě.

Varianta 3. - Vymezený ÚSES + Obalová vrstva ÚSES (tzv. buffer) ve vzdálenosti do 500 metrů. Tedy celkové pásmo o šířce jednoho kilometru + šířka vymezeného prvku ÚSES. Zde se jedná převážně o hypotetické působení na okolní krajinu v maximálních vzdálenostech (se vzdáleností významně klesá). V reálné krajině však dochází k vytvoření určitého synergického efektu okolních prvků ÚSES za vstupu prvků interakčních (IP) a dalších ekologicky stabilních částí krajiny (kostry ekologické stability). V této variantě lze vyhodnotit strukturu a přiměřenou hustotu navrženého ÚSES.

Je nutné si uvědomit, že se zde jedná o varianty, kdy se počítá s výhledovým stavem po realizaci navržených opatření (převážně pak založení výsadeb, změnu druhové skladby v lesních porostech, revitalizace toků a niv atp.).

Výměra plochy buffer 500 m kolem ÚSES činí 19 190 ha z celkové výměry řešeného území 22 344 ha. Jedná se tedy o cca 85 % řešeného území bez započtení vlivu IP. Lze tedy konstatovat, že ÚSES je vymezen v odpovídající hustotě s ohledem na přírodní i antropogenní podmínky krajiny.

2. NÁVRHOVÁ ČÁST

2.1 PRINCIPY VYMEZOVÁNÍ ÚSES

2.1.1 Princip biogeografické reprezentativnosti

Princip biogeografické reprezentativnosti odpovídá původnímu kritériu rozmanitosti potenciálních ekosystémů. Vychází z biogeografického členění krajiny a jeho uplatnění slouží k vytvoření základního rámce pro vymezení soustavy reprezentativních biocenter všech hierarchických úrovní ÚSES. (Metodika)

Prvky ÚSES vymezené v Plánu ÚSES pro ORP Náchod byly primárně analyzovány z hlediska biogeografické reprezentativnosti a na základě zmapovaných ekotopů a přírodních podmínek pro potenciální přírodní ekosystémy.

2.1.2 Princip funkčních vazeb ekosystémů

Princip funkčních vazeb ekosystémů odpovídá původnímu kritériu prostorových vztahů potenciálních ekosystémů. Vychází z biogeografického členění krajiny a jeho uplatnění slouží ke stanovení základních reprezentativních tras větví ÚSES všech hierarchických úrovní a zároveň s tím i k dílčímu zpřesnění (redukci, konkretizaci) základních rámců pro vymezení reprezentativních biocenter. (Metodika)

Prvky ÚSES vymezené v Plánu ÚSES pro ORP Náchod byly sekundárně posuzovány z hlediska jejich funkční spojitosti a byly vytvářeny větve místního ÚSES s ohledem na hydricitu a úživnost ekotopů. Základně můžeme vymezené větve rozdělit na větve hygrofilní (vlhké, mokřadní, v blízkosti vodních toků a údolních niv) a dále větve mezofilní na středně „normálně“ vlhkých stanovištích. Hygrofilní větve jsou pro místní ÚSES netypické a byly vymezeny pouze u unikátních biocenter. Xerofilní větve ÚSES nebyly v plánu vymezovány. V rámci plánu byly vymezovány i kontaktní větve zahrnující jak hygrofilní, tak mezofilní větve ÚSES.

2.1.3 Princip přiměřených prostorových nároků

Princip přiměřených prostorových nároků odpovídá původnímu kritériu nezbytných prostorových parametrů. Vychází z opakovaného expertního posouzení prostorových nároků různých druhů organismů a jejich populací i různých společenstev širokým týmem specialistů. Jeho uplatnění slouží ke stanovení přiměřených hodnot velikostních parametrů biocenter a biokoridorů a celkové hustoty sítě ÚSES. (Metodika)

Minimální prostorové parametry skladebných prvků ÚSES jsou až na drobné a odůvodněné výjimky dodrženy. Maximální délka BK je překračována pouze výjimečně a to v řádech desítek, ojediněle jednotek stovek metrů s ohledem na ostatní principy (zohlednění aktuálního stavu a jiných limitů/zájmu v krajině). Hustota sítě ÚSES s doplněním interakčních prvků odpovídá krajinné matici řešeného území. Z hlediska akademické biogeografické reprezentativnosti se jedná o navrženou síť relativně hustou. Z hlediska dalších funkcí ÚSES v krajině, jako jsou ekosystémové služby, protierozní a meliorační funkce, funkce zvyšování a uchování biodiverzity v labilních ekosystémech agrocenóz či kulturních smrčin atp. se jedná o síť s odpovídající hustotou prvků.

2.1.4 Princip zohlednění aktuálního stavu krajiny

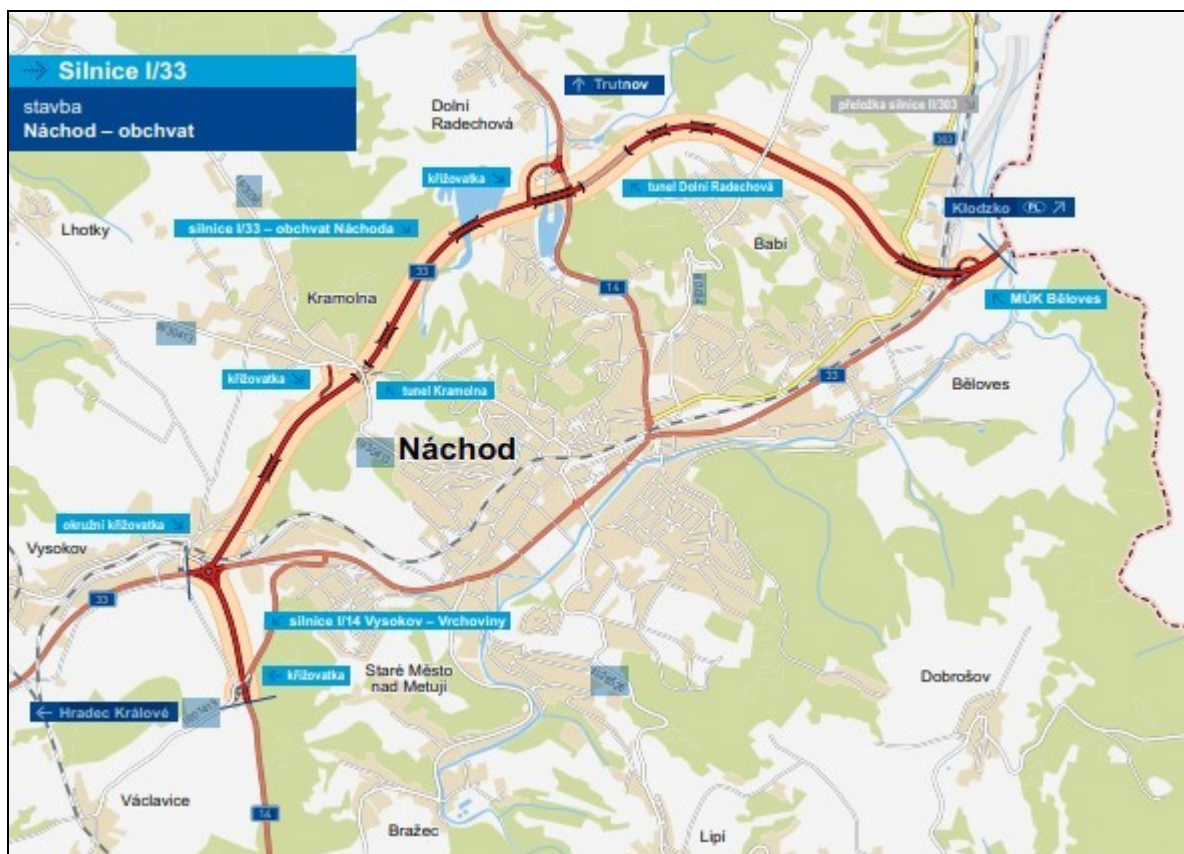
Princip zohlednění aktuálního stavu krajiny odpovídá původnímu kritériu aktuálního stavu krajiny. Vychází z nezbytnosti znalosti aktuálních způsobů využití krajiny, s přednostním zaměřením na identifikaci v ní se nacházejících ekologicky cenných biotopů, příp. i populací a druhů a umělých (antropogenních) bariér. Jeho uplatnění slouží zejména k výběru vhodných konkrétních segmentů krajiny pro začlenění do skladebných částí ÚSES. (Metodika)

Tento princip byl významně zohledněn především při vymezování antropogenně podmíněného místního ÚSES. Průzkumy řešeného území byly po dohodě s orgánem ochrany přírody na ORP Náchod provedeny nadstandardně. Provedeny byly další analýzy s využitím dat o biodiverzitě a přírodním potenciálu území – viz analytická část.

2.1.5 Princip zohlednění jiných limitů a zájmů v krajině

Princip zohlednění jiných limitů a zájmů v krajině odpovídá původnímu kritériu společenských limitů a zájmů. Vychází z existence aktuálně známých limitů využití území a různých zájmů souvisejících s lidskou činností v krajině. Jeho uplatnění slouží zejména k identifikaci nevhodných či problémových míst v krajině pro začlenění do skladebných částí ÚSES. (Metodika)

Tento princip byl zohledněn především vzhledem k navrhované dopravní infrastruktuře obchvatů měst, konkrétně vedení silnic prvních tříd (I/33 a I/14). **V rámci Územních plánů a ZÚR KHK je pak nutné vedení prvků ÚSES v kontaktu či kolizi s přeložkou I/33 upravit dle projektové dokumentace stavby** – např. propojení biokoridorů pod mosty, realizace prvků ÚSES jako kompenzačních opatření, využití izolační zeleně atp. **V případě problémové realizace a omezené prostorové spojitosti je ke zvážení zrušení příslušné větve ÚSES v problematickém úseku.**

2.1.6 Princip posloupnosti a vzájemné návaznosti hierarchických úrovní ÚSES

Princip posloupnosti a vzájemné návaznosti hierarchických úrovní ÚSES vychází ze síťové struktury ÚSES a z jeho definice jako vzájemně propojeného souboru přírodě blízkých ekosystémů. Jeho uplatnění slouží k zachování logiky vymezování a prostorových návazností ÚSES. (Metodika)

Hierarchizace prvků ÚSES je v Plánu ÚSES pro ORP Náchod zachována, v rámci nadmístních biokoridorů byla vymezena lokální vložená biocentra. Další větvení místního ÚSES je od hlavních větví vyšší hierarchické úrovně realizováno ve smyslu podpory hlavních os nadmístního ÚSES se současným zachováním zdravé hustoty sítě v běžné krajině.

2.1.7 Princip přiměřené konzervativnosti

Princip přiměřené konzervativnosti vychází z relativní neměnnosti přírodních podmínek ovlivňujících vymezení ÚSES a zároveň ze skutečnosti, že ÚSES je na většině území našeho státu již vymezen (v některých případech ovšem ve vztahu k hlavním přírodovědným principům věcně nesprávně). Uplatnění tohoto principu slouží především k minimalizaci zásahů jak do stávajících vyhovujících koncepčních řešení, tak do vymezených skladebných částí ÚSES. (Metodika)

Prvky ÚSES vymezené v Plánu ÚSES pro ORP Náchod byly hodnocené vzhledem k jejich konzervativnímu vymezení ve stávajících ZÚR KHK, územních plánech obcí a v rámci projednaných či dokonce realizovaných plánů společných zařízení komplexních pozemkových úprav. Vymezení prvků ÚSES je v rámci řešeného území relativně hodně konzervativní, za přistoupení dílčích úprav koncepce dle výše uvedených principů dle stávající metodiky.

2.2 POPIS KONCEPCE ŘEŠENÍ A JEJÍ ODŮVODNĚNÍ

V rámci Plánu ÚSES byly revidovány a zpřesňovány nadregionální a regionální úrovně ÚSES, a to s ohledem na měřítko zpracování. Hlavní práce však byla s vymezením lokálního (místního) ÚSES a jeho navázání na prvky vyšší hierarchie a okolní území (sousední ORP a CHKO Broumovsko).

Dílčí větve místního ÚSES byly převymezeny s ohledem na výše komentované principy vymezování. Jednalo se převážně o zohlednění aktuálního stavu krajiny, o antropogenní bariéry a podmínky přírodní (biotické bariéry) včetně sladění hydrických a trofických atributů v rámci jednotlivých větví místního ÚSES. Několik větví bylo doplněno zcela nově. Dále byla revidována vložená místní biocentra a doplněna do biokoridorů vyšších hierarchií.

Podrobný popis koncepce projektování ÚSES včetně odůvodnění je řešen v následujících kapitolách 2.3, 2.4 a 2.5.

2.2.1 Značení skladebných částí ÚSES

Nadregionální a regionální prvky ÚSES:

Kód a název převzat ze ZÚR KHK. Pro dílčí úseky biokoridorů nadmístního ÚSES platí obdobné schéma jako pro prvky místní uvedené dále.

Místní prvky ÚSES:

Lokální biocentra: LC + „zkratka názvu obce“ + „pořadové číslo biocentra v obci“

Příklad: LC CS01 (CS= Česká Skalice)

Lokální biokoridory: LK + „začínající biocentrum“ – „končící biocentrum“

Příklad: LK VJ01-VJ02 (VJ= Velká Jesenice)

Pokud biokoridor pokračuje mimo hranice ORP Náchod, tedy je končící biocentrum již mimo ORP, za pomlčku se uvede velké písmeno značící sousední obec, ve které je toto biocentrum vymezeno. Pokud biokoridor navazuje na jiný biokoridor, je uvedeno nejbližší vhodné biocentrum.

2.2.2 Atributy skladebných částí ÚSES

- Kategorie – hierarchie (**N/R/L**) a typ prvku (**BC/BK**).
- Kód prvku – viz výše.
- Stav – děleno na kategorie: **stav/návrh** dle souladu s ÚPD.
- Funkčnost – děleno na kategorie: (**F/ČF/N**), funkční, částečně funkční a nefunkční dle reálného stavu v terénu.
- Cílové společenstvo – děleno na kategorie: **lesní, luční, vodní, mokřadní a nivní**. Nivní kategorie agreguje do jisté míry vlhká cílová společenstva luk, mokřadů a lužních lesů v údolních nivách vodních toků.
- Bioregion – vyšší biogeografické členění. Biogeografický region je individuální jednotka biogeografického členění ČR na regionální úrovni. Bioregion je charakteristický shodnou vegetační stupňovitostí. Biocenózy bioregionu jsou ovlivněny jeho polohou a mají své chorologické rysy, dané zvláštnostmi postglaciálního vývoje flóry a fauny. V rámci bioregionu se tak většinou již nevyskytují jiné rozdíly v potenciální biotě než rozdíly způsobené odlišným ekotopem. Bioregion je vnitřně heterogenní a obsahuje typickou mozaiku nižších jednotek - biochor a skupin typů geobiocénů. Zpravidla se také vyznačuje charakteristickým reliéfem, klimatem a půdním pokryvem. Bioregion je převážně jednotkou potenciální bioty, nevychází tedy z aktuálního stavu krajiny, ale má specifický typ a určitou intenzitu využití člověkem. Stručně řečeno, zahrnují zpravidla výrazně odlišné krajiny. Plocha bioregionu dosahuje přibližně 100 - 1000 km².
- Biochora – vyšší biogeografické členění. Vyšší typologická jednotka biogeografického členění ČR. Biochora člení území bioregionu na menší jednotky, které mají heterogenní ráz a vyznačují se svérázným zastoupením, uspořádáním, kontrastností a složitostí kombinace skupin typů geobiocénů. Tyto vlastnosti jsou dány kombinací vegetačního stupně, substrátu a reliéfu. Biochora tedy vychází z potenciálních podmínek krajinné sféry, zpravidla se ale vyznačuje i osobitým zastoupením aktuálních biocenóz. Velikost jednoho segmentu biochory bývá zpravidla v intervalu 0,5-102 km².
- STG – skupiny typů geobiocénů reprezentující vymezený prvek ÚSES. Vyjádřeno pomocí geobiocenologické formule, podrobněji viz níže. Skupina typů geobiocénů (STG) je nejnižší typologická (opakovatelná) biogeografická jednotka užívaná pro ÚSES. Jde o jednotku potenciální bioty. Sdružuje sobě si blízké elementární jednotky, tj. typy geobiocénů. Skupina typů geobiocénů tvoří rámce natolik homogenních ekologických podmínek (topoklimatických, půdně-chemických a půdněhydričních), že se vyznačuje i určitým

druhovým složením a prostorovou strukturou přírodních biocenóz a často i fyziognomií biocenóz současných. Skupiny typů geobiocénů jsou označovány názvy hlavních dřevin potenciálních přírodních lesních geobiocenóz.

- Typ BC – děleno na kategorie: **R – reprezentativní, U – unikátní, A – antropogenně podmíněné a K – kontaktní biocentrum.**
- Typ BK – děleno na kategorie: **M – modální a K – kontrastní biokoridor.**
- Popis – stručný popis vymezeného prvku.
- Ochrana – překryv prvku se zákonnou ochranou dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (VKP, ZCHÚ, Natura).
- Opatření – popis základních opatření pro zlepšení funkce vymezeného prvku.
- Ohrožení – popis základních ohrožení ohrožujících funkce vymezeného prvku.
- Výměra – plocha biocentra v hektarech.
- Délka – průměrná délka biokoridoru v metrech.
- Katastr – katastrální území, na kterém je prvek vymezen.
- Obec – obec, na jejímž území je prvek vymezen.

2.2.3 Geobiocenologická formule

Geobiocenologická formule se používá ke kódovému označení STG a zachycuje vegetační stupeň, trofické i hydrické vlastnosti stanoviště a případně jeho doplňkové vlastnosti, což vše ve vzájemné součinnosti podmiňuje potenciální biotu. První číslice formule vyjadřuje vegetační stupeň dle Zlatníka, velká písmena označují trofické řady nebo meziřady, druhá číslice vyjadřuje hydrickou řadu a případné dodatkové malé písmeno další zvláštnosti stanoviště, a tím i bioty.

Podrobněji viz následující literatura:

- Metodika vymezení územního systému ekologické stability – metodický podklad pro zpracování plánů územního systému ekologické stability v rámci PO4 OPŽP 2014-2020
- BUČEK A., LACINA J. (1984): Biogeografický přístup k vytváření územních systémů ekologické stability krajiny. Zprávy Geografického ústavu ČSAV, Brno.
- BUČEK A., LACINA J. (1999): Geobiocenologie II. MZLU v Brně, Brno.
- BUČEK A., LACINA J. (2007): Geobiocenologie II. Druhé upravené vydání. MZLU v Brně.
- ZLATNÍK A. (1976): Přehled skupin typů geobiocénů původně lesních a křovinných ČSSR. Zprávy Geografického ústavu ČSAV v Brně č. 13/3-4:55-64 + tabulka v příloze. Brno.

Přehled STG vyskytujících se na území ČR je uveden v příloze č. 5 citované metodiky.

2.3 ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ A POPIS NADREGIONÁLNÍHO ÚSES

2.3.1 Nadregionální biocentra

NC 87 Peklo, cílové ekosystémy – mezofilně bučinné

- Situované v okrajových partiích Orlických hor ve východní části kraje, jihovýchodně od Náchoda. V rámci ORP Náchod pouze jeho severní část. Jižní část v ORP Nové Město nad Metují.
- V rámci plánu ÚSES pouze zpřesněno na úrovni katastrální mapy. Převážně se jedná o zpřesnění na katastrální hranici okraje lesních pozemků.

2.3.2 Nadregionální biokoridory:

K 36 MB, cílové ekosystémy – mezofilně bučinné

- Propojuje střední až severovýchodní část Královéhradeckého kraje NRBC 45 Les Království a mezofilní bučinnou osu nadregionálního biokoridoru K 37 MB.
- Osa NRBC v podstatě kopíruje severní hranici ORP Náchod, přičemž je vedena po stávajících zalesněných svazích.
- Vložená biocentra odpovídají cílovým ekosystémům, mezofilním bučinám.

Vložená RBC v řešeném území:

- **1197 Kohoutovské:** Na hranici ORP Náchod v zalesněných svazích nad Bělučkou. Vymezit a zpřesnit v ORP Dvůr Králové n. Labem.
- **H005 Smiřická stráž:** Přibližně polovina v řešeném území, druhá polovina v ORP Trutnov v zalesněném hřebeni. V plánu ÚSES došlo pouze ke kosmetickému zpřesnění s ohledem na parcely KN a vedení lesních svážnic (cest).
- **H006 Údolí Úpy – Boušínská:** Biocentrum vymezené v údolí řeky Úpy a navazujících lesních porostech. V plánu ÚSES došlo pouze ke kosmetickému zpřesnění s ohledem na parcely KN a lesní členění.
- **1636 U Vízmburka:** Většina biocentra vymezena v sousedním ORP v zalesněných svazích u zříceniny Vízmburk. V plánu ÚSES došlo pouze ke kosmetickému zpřesnění s ohledem na parcely KN. Převážně se jedná o zpřesnění na katastrální hranici okraje lesních pozemků.
- **H008 Rtyňské:** Na hranici ORP Náchod v zalesněných svazích. Vymezit a zpřesnit již v rámci ORP Trutnov.

Vložená LBC v řešeném území:

- **LC SU04, SU05, CK05, CK06, CK09, CK10, CK11, CK12**

Zpřesnění a vymezení biokoridoru v řešeném území:

- Mezi hranicemi ORP Náchod a RC H005 Smiřická stráž dochází ke zpřesnění na vedení v lesním porostu k hranici ORP (zpřesnění s ohledem na parcelaci území).
- Dále vedeno v rámci ORP Trutnov. Zde navrženo řešení konzultované a schválené OŽP MÚ Trutnov.
- Vedení v rámci obce Slatina nad Úpou upraveno s ohledem na parcelaci území, a tedy i prostorové členění lesa, a dále především s ohledem na cílové ekosystémy a zachovalé lesní

biotopy bučin (zde vymezeno vložené LC SU04). Mírné odklonění od vymezené osy v rámci ZÚR KHK.

- Mezi RC H006 Údolí Úpy a 1636 U Vízmburka vedeno ve svazích pod lesní cestou k hranici ORP. Vymezení odpovídá zpřesnění v rámci měřítka a logickému rozpoznání hranice v terénu.
- Dále koridor veden v ORP Trutnov, připojuje se u Červeného Kostelce, kde je Plánem ÚSES vymezen ne zcela reprezentativně ale konzervativně a realisticky v délce cca 500 m nivou a svahy u toku Olešnice. Nové vedení (realizace a výsadba) v ose dle ZÚR je nerealistické. Vzdálenost ne zcela reprezentativního biotopu je překlenuta vloženými lesními biocentry (LC CK09 a CK10), která při postupném převodu na dřevinnou skladbu dle STG budou dostatečně kompenzovat tento krátký průchod nivou – v místě přirozeným „bio“ koridorem. Dále je vymezení NRBK vedeno po hranici ORP, lesa a parcel tak, aby se nečlenila pole na neobdělávatelné plochy atp.

K 37 MB, cílové ekosystémy – mezofilně bučinné

- Propojuje severovýchodní částí Královéhradeckého kraje (zalesněné svahy kolem Hronova a Náchoda a částečně na území CHKO Broumovsko) NRBC 46 Adršpašské skály a NRBC 87 Peklo.
- Část osy NRBK je vedena nereprezentativními (podmáčenými) stanovišti v nivě Metuje (mezi Malým Poříčím a Bělovsi). Nutnost tohoto trasování je dána omezenou prostupností území (v údolí Metuje) v sídelním pásu od Náchoda po Hronov. Zde je plánem ÚSES konzervativně zachováno souběžné trasování tak, jak je vymezeno i v platném ÚP města Náchod. Jiné řešení nebylo nalezeno.
- Vložená biocentra odpovídají cílovým ekosystémům, mezofilním bučinám.

Vložená RBC v řešeném území:

- **1635 Pavlišov** – Lesní celek s drobnými údolími na hřbetu mezi Pavlišovem a Hronovem. V plánu ÚSES došlo pouze ke kosmetickému zpřesnění s ohledem na parcely KN. Převážně se jedná o zpřesnění na katastrální hranici okraje lesních pozemků.
- **H009 Nad Bělovsi** – Lesní porosty v rámci PP Březinka a další při hranici s Polskem. V plánu ÚSES došlo pouze ke kosmetickému zpřesnění s ohledem na parcely KN. Převážně se jedná o zpřesnění na katastrální hranici okraje lesních pozemků.

Vložená LBC v řešeném území:

- **LC CK18, HR03, HR02, HR01, HR00, VP04, HRa06, NA13, NA02, NA01**

Zpřesnění a vymezení biokoridoru v řešeném území:

- Mezi NC Peklo a RC H009 Nad Bělovsi se drží vymezení ze ZÚR KHK.
- Mezi RC H009 Nad Bělovsi a RC 1635 Pavlišov se drží vymezení ze ZÚR KHK s drobnou odchylkou v souběžném vedení v nivě Metuje, kde se drží konzervativního vymezení v ÚPD Náchoda, a jen lehce se dále odchyluje s ohledem na parcely a prostorové členění lesa. Další drobná odchylka ve vymezení NRBK od ÚP města Náchoda i vedení v ZÚR KHK, je navržena v krátkém úseku od RC H009 Nad Bělovsi souběž s RK H039. Zde bylo zvoleno řešení respektující stávající krajinné a přírodní podmínky, přičemž nezasahuje do vymezených koridorů dopravní infrastruktury.
- Mezi RBC 1635 Pavlišov a hranicí CHKO Broumovsko zpřesňuje vedení koridoru s ohledem na měřítko zpracování (parcely a lesní členění). Na území Hronova nově vloženo LC HR00 do stávajících lesních porostů. Drobná odchylka ve vymezení NRBK od ZÚR KHK je v místě, kde

byl koridor vložen do údolní nivy Zbečnického potoka, s vybudovaným rybníkem, což neodpovídá mezofilnímu charakteru biokoridoru. Ten byl tedy vymezen západněji na zalesněné svahy údolí.

K 79 MB, cílové ekosystémy – mezofilně bučinné

- Propojuje ve východní části Královéhradeckého kraje (v nejvýchodnější části na území CHKO Orlické hory) NC 87 Peklo a NC 86 Sedloňovský vrch – Topielisko.
- V rámci řešeného území není vloženo žádné regionální biocentrum. Nejbližší je H014 Vlčinec v ORP Dobruška.
- Vlastní NRBK je v rámci plánu ÚSES zpřesňován pouze na území městyse Nový Hrádek. Jsou do něj vkládána lokální biocentra. Navrženo je i řešení v přilehlém ORP Dobruška, které bylo konzultováno a schváleno OŽP MÚ Dobruška. Zpřesňování je s ohledem na měřítko řešeno na hranice katastrálních parcel, porostů či orientačních hranic v krajině.
- Vložená biocentra odpovídají cílovým ekosystémům, mezofilním bučinám. Výjimkou je LC NH03, které je navrženo jako kontaktní v rámci přechodu NRBK přes údolní nivu Olešenky. Z tohoto biocentra je pak dále vymezena samostatná větev nivního antropogenně podmíněného ÚSES.

Vložená LBC v řešeném území:

- LC NH01, NH02, NH03, NH06

Navržená LBC v ORP Dobruška:

- LC JA01, JA02, SN01, SN02

2.4 ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ A POPIS REGIONÁLNÍHO ÚSES

2.4.1 Regionální biocentra (mimo vložených do NRBK)

H073 Běloveská Metuje, cílové ekosystémy – vodní a nivní

- Meandrující koryto řeky Metuje s vyvinutým břehovým porostem (LP, BR, DB) a přilehlá nivní louka.
- Zpřesněno s ohledem na platný ÚP města Náchod (parcely). Nedosahuje minimálních prostorových parametrů, s čímž je nutné se smířit.

H072 Poříčská Metuje, cílové ekosystémy – vodní a nivní

- Meandrující koryto řeky Metuje s vyvinutým břehovým porostem, orná půda a TTP v nivě.
- Zpřesněno a **zvětšeno** s ohledem na parcely a vztahy v území (koridory dopravní infrastruktury) a minimální prostorové parametry 30 ha. Sice není dodržena minimální velikost v kruhové ploše, ale i tak došlo k zásadnímu zvětšení nad rámec vymezení v ZÚR KHK. Odpovídá nové metodice. Došlo k navýšení rozlohy na cca 45 ha.
- V rámci ÚP vyloučit z RBC budovy u č.p. 149 a 598.

H078 Kobylce, cílové ekosystémy – mezofilní bučinné

- Lesní porosty na kopci Kobylce. Dominantní zastoupení SM, příměs MD, BO.
- Zpřesněno s ohledem na parcely a vztahy v území (prostorové dělení lesa) a **s ohledem na plánovanou přeložku silnice I/33 (obchvat Náchoda).**

525 U Špinky, cílové ekosystémy – mezofilní bučinné

- Lesní porosty Bukové hory. Dominantní zastoupení SM, příměs MD, BK, JV, TR. Meandrující koryto vodního toku Špinka v údolí.
- Zpřesněno s ohledem na parcely a vztahy v území (prostorové dělení lesa).

526 Babiččino údolí, cílové ekosystémy – mezofilní bučinné, hájové, vodní a nivní

- NPP Babiččino údolí, EVL Babiččino údolí – Rýzmburk.
- Přirozené smíšené a suťové lesy, listnaté háje a luhy v údolí řeky Úpy. V S části koryto řeky Úpy protéká hlubokým strmým údolním zářezem, v J části přechází Úpa do široké říční nivy. Přírodní i komponovaná krajina s vysokou krajinářskou, kulturně-historickou a přírodovědnou hodnotou.
- Po obvodu zpřesněno s ohledem na parcely a vztahy v území (prostorové dělení lesa).
- **Navrženo rozšíření na severní a jižní části údolí:**
 - o Severní rozšíření v rámci obce Slatina nad Úpou. Jednalo by se o pokrytí obou zalesněných svahů údolí. Ke zvážení je i rozšíření v rámci vlastního toku a údolní nivy Úpy. Rozšíření mimo kulturních smrčín obsahuje i květnaté bučiny a vlhké pcháčové louky.
 - o Jižní rozšíření v rámci obce Česká Skalice o vrch Vinice s hodnotným lesním porostem. Zachovalé porosty hercynských dubohabřin. Možný tlak na převedení části porostů borovice na hájové dubohabřiny.

H066 Harcovské, cílové ekosystémy – mezofilní bučinné

- Lesní porost s majoritním zastoupením SM (90 let), příměs MD. Přírodní koryto v údolí potoka Běluška.
- Zpřesněno a **zvětšeno** s ohledem na komunikaci s ORP Jaroměř a zpracovaným plánem ÚSES pro toto sousední území (Hájek, GeoVision s.r.o., 2017).
- Ztotožňujeme se se zvětšením tohoto RBC dle navrženého schématu.

1633 Stará Metuje, cílové ekosystémy – vodní, nivní a mezofilní hájové

- V rámci ORP Náchod zasahuje pouze marginální částí. Podmáčené louky a drobná ekotonová enkláva lesní "meze" v rámci RBC.
- Zpřesněno na parcely a reálný stav krajiny s ohledem na komunikaci s ORP Jaroměř a zpracovaným plánem ÚSES pro toto sousední území (Hájek, GeoVision s.r.o., 2017).

H084 Šestajovické, cílové ekosystémy – vodní, nivní a mezofilní hájové

- V rámci ORP Náchod zasahuje pouze malou částí. Podmáčené louky mezi Starou a Novou Metují.
- Zpřesněno na parcely a reálný stav krajiny a **zvětšeno** s ohledem na komunikaci s ORP Jaroměř a zpracovaným plánem ÚSES pro toto sousední území (Hájek, GeoVision s.r.o., 2017).
- Ke zvětšení odkazujeme na citovaný plán ÚSES pro ORP Jaroměř a metodiku (minimální limitní plochy v kruhové ploše).

H085 U Roztoků, cílové ekosystémy – vodní, nivní a mezofilní hájové

- Na území ORP Náchod se jedná o naprosto marginální vymezení s ohledem na parcely dle KN.
- Zpřesněno na parcely a reálný stav krajiny a **zvětšeno** s ohledem na komunikaci s ORP Jaroměř a zpracovaným plánem ÚSES pro toto sousední území (Hájek, GeoVision s.r.o., 2017).

- Ke zvětšení odkazujeme na citovaný plán ÚSES pro ORP Jaroměř a metodiku (minimální limitní plochy v kruhové ploše). Na území ORP Náchod se jedná pouze o naprosto marginální vymezení s ohledem na parcely dle KN.

H087 Rozkoš, cílové ekosystémy – vodní, mokřadní

- Převzato ze ZÚR KHK. Na území ORP zasahuje pouze minimálně v ploše vodní hladiny nádrže.

2.4.1 Regionální biokoridory

RK H039, H040, 763 – hydrofilní/hygrofilní větev na horní Metuji, cílové ekosystémy – vodní a nivní

- Vedená z NRBC 46 Adršpašské skály (od jeho východního okraje) ve vazbě na tok Metuje (zpočátku střední až jihozápadní částí CHKO Broumovsko) celkově k jihu, do NRBC 87 Peklo.
- Zpřesněno na parcely vodního toku, převážně tedy zachována vodní osa. Nivní stanoviště jsou primárně stabilizována v nivě v rámci vložených regionálních biocenter.
- V rámci zastavěného území Náchoda, Hronova a Velkého Poříčí je průchod omezen v podstatě jen na koryto opevněného vodního toku s doprovodnou vegetací. Nelze reálně dodržet podmínky pro vložení lokálních biocentra.
- Plánem ÚSES je v této větvi vymezeno 5 vložených lokálních biocenter. **LC NA05, NA06, NA10, NA11** jsou vymezeny v kontaktu s vodním tokem, ale jejich těžiště je v zalesněných svazích nad Metují. Jedná se o kontaktní biocentra, která problematicky a pouze velmi omezeně podporují funkci cílových nivních společenstev. **LC NA12** jako jediné biocentrum respektuje a podporuje cílová nivní společenstva.

RK 776/1 - hydrofilní/hygrofilní větev na dolní Metuji, cílové ekosystémy – vodní a nivní

- Vedená od soutoku s Labem u Josefova, kde se napojuje na RBK RK 1263, ve vazbě na tok Metuje celkově k východu, do NRBC 87 Peklo.
- V řešeném území se jedná pouze o RK vedený po řece Metuji. Sousední Stará Metuje je již řešena v rámci plánu ÚSES ORP Jaroměř.
- Zpřesněno na parcely vodního toku, převážně tedy zachována vodní osa. Nivní a mezofilní stanoviště jsou primárně stabilizovány v nivě v rámci vložených LBC a podél toku Staré Metuje v ORP Jaroměř (RBC Šestajovické, U Roztoků).
- Plánem ÚSES jsou v této větvi vymezena 2 vložená lokální biocentra. **LC VJ04 a VJ10** respektují a podporují cílová nivní společenstva.

RK 770, 769, 768/1, 768/2 – mezofilní větev západně od Náchoda, cílové ekosystémy – mezofilní bučinné a hájové

- Vedená z RBC H006 Údolí Úpy – Boušínská, vloženého jihozápadně od Červeného Kostelce do mezofilní bučinné osy NRBK K 36 nejprve údolím Úpy k jihu, dále od Žernova přes jednotlivé lesní celky k severovýchodu a velkým obloukem ze západní strany Náchoda opět k jihu, do NRBC 87 Peklo, na které se napojuje jižně od Bražce.
- Převzato ze ZÚR a zpřesněno s ohledem na pozemky a vymezení v ÚPD obcí. Zásadní odchylky vedení nejsou a odpovídají měřítku zpracování.
- Plánem ÚSES je v této větvi vymezeno 17 vložených lokálních biocenter. **RK 770: LC SU03, SU02 a SU01** v zalesněných svazích údolí Úpy; **RK 769: LC ZE01, ST07, CK02, CK01** v lesních komplexech mezi Babiččiným údolím a Bukovou horou; **RK 768/1: LC KR023, KR03, DR02, DR01** v lesních komplexech mezi Bukovou horou a Kobylicí; **RK 768/2: LC NA16, VY04, VY05, NA09, NA08, NA07** v lesních komplexech mezi Kobylicí a Peklem. Všechna biocentra

odpovídají mezofilním lesním stanovištím bučinné osy. Hájová osa se propisuje v rámci údolí Úpy v návaznosti na RC 526 Babiččino údolí.

RK 767 - mezofilní větev severně od Náchoda, cílové ekosystémy – mezofilní bučinné

- Velmi krátká větev, vedená od místa napojení na RBK 768/1 (LC KR03) západně od Dolní Radechovské přes jednotlivé lesní celky k severovýchodu až východu, do RBC 1635 Pavlišov, vloženého severovýchodně od Pavlišova do mezofilní bučinné osy NRBK K 37.
- Převzato ze ZÚR a zpřesněno s ohledem na pozemky a vymezení v ÚPD obcí. Zásadní odchylky vedení nejsou a odpovídají měřítku zpracování.
- Plánem ÚSES jsou v této větvi vymezena 4 vložená lokální biocentra. **LC ZA01, DR03, DR04, NA17** jsou vymezena ve stávajících lesních celcích. Všechna biocentra odpovídají mezofilním lesním stanovištím bučinné osy.

RK 771/1 – hydrofilní/hygrofilní až mezofilní větev na dolní Úpě, cílové ekosystémy – vodní a nivní

- Vedená z RBC 526 Babiččino údolí ve vazbě na tok Úpy směřované k jihozápadu, až po její soutok s Labem u Jaroměře, kde se napojuje na RBK RK 1262. Biokoridor opouští ORP Náchod v Říkově.
- Zpřesněno na parcely vodního toku, převážně tedy zachována vodní osa a odůvodněné okolí toku v údolní nivě – nivní (luční, mokřadní, lužní stanoviště a biotopy) a okrajově mezofilní stanoviště navazují na vymezení v ORP Jaroměř.
- V rámci zastavěného území České Skalice je průchod omezen v podstatě jen na koryto opevněného vodního toku s doprovodnou vegetací. Nelze reálně dodržet podmínky pro vložená lokální biocentra.
- Plánem ÚSES je v této větvi vymezeno 5 vložených lokálních biocenter. **LC RI01, RI02, RI03, CS01, CS02** jsou vymezena v kontaktu s vodním tokem. Biocentra jsou převážně návrhová k založení s pouze omezenou (částečnou) funkčností. Cílová jsou nivní společenstva.

2.5 VYMEZENÍ A POPIS MÍSTNÍHO ÚSES

Předložený Plán ÚSES ORP Náchod aktualizuje stávající vymezení ÚSES a navrhuje základní opatření pro ochranu a rozvoj tohoto systému. Bylo vymezeno celkem 324 skladebných prvků ÚSES (BC, BK) a dalších 243 interakčních prvků. Podrobný popis všech skladebných částí ÚSES včetně jejich charakteristik a atributů je uveden v tabulkové části plánu ÚSES. V rámci této kapitoly je popsána koncepce vymezení místního ÚSES. Nadmístní hierarchie vychází z platných ZÚR KHK a je popsána v předcházejících kapitolách.

2.5.1 Vymezení přírodního místního ÚSES

Většina místního ÚSES je vymezena jako větve přírodní s cílovými lesními ekosystémy, respektive ekosystémy kombinující v různé míře stabilní „klimaxové“ lesní biotopy s určitou formou bezlesí. Jedná se o bezlesí primární a sekundární.

Primární bezlesí je v řešených podmínkách omezeno pouze na různé formy bezlesých mokřadů, sporadicky se vyskytující podél drobných vodotečí. Tento faktor je typický pro větve mezofilně-hygrofilní, vymezované v blízkosti drobných vodních toků, převážně procházejícím širšími lesními porosty. Typickým příkladem jsou údolní olšové jaseniny: STG 3 BC-C (4)5a.

Sekundární bezlesí, tedy antropogenně podmíněné, je významně častější a přírodní větve lesního ÚSES jsou velmi často v kombinaci s biotopy trvalých travních porostů luk či pastvin. Charakter

lesních dřevin je zde však stále dominantní, a tedy je možné tyto větve stále považovat za přírodní. Mezofilní větve přírodního ÚSES jsou v řešeném území velmi často reprezentativní pro dubobukové lesní porosty. Dle geobiocenologické formule se jedná o významné zastoupení STG, souhrnně „3-4 (A)AB-B3(4)“:

:

3AB3 – *dubové bučiny*; 3AB-B(BC)3 – *holé bučiny nižšího stupně*; 3B3 – *typické dubové bučiny*; 3B-BD(3)4 – *lipové doubravy s bukem*; 4AB3 – *jedlodubové bučiny*; 4AB-B(BC)3 – *holé bučiny vyššího stupně*; 4B3 – *typické bučiny*; (3)4 B-BC(BD) (3)4 – *jedlové doubravy s bukem*.

Na lesních pozemcích je lokální hierarchie biokoridorů ÚSES vymezována v průměrné šířce 25 m, nebo s ohledem na hranice parcel či prostorového členění lesa. Biokoridory vymezované k založení na zemědělské půdě jsou navrhovány v průměrné šířce 15-20 m. Biocentra jsou navrhována o takových prostorových parametrech, aby zahrnovala minimálně 3 ha potencionálních lesních biotopů.

Hájová společenstva Velké Jesenice

Větev přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní mezofilní hájové bioty. Větev začíná ve vloženém biocentru LC VJ04 do regionálního biokoridoru RK 776/1, které jako BC kontaktního typu zaujímá i zalesněné svahy nad údolní nivou. Větev dále pokračuje biokoridorem k založení podél polní cesty do lesního porostu LC VJ01, poté vede lemem lesa a přes stávající pole se dostává k LC VJ02 v lesních porostech s bohatým bylinným podrostem. Lemem lesa a dále po orné půdě BK kopíruje historickou zaoranou polní cestu a vymezuje nové biocentrum LC VJ03 a pokračuje dále do lesního celku nad vodní nádrží Rozkoš do LC CS03. Reprezentativní STG 2BC3 – *javorové bukové doubravy*, 2BD3 – *lipové bukové doubravy*.

Ratibořice – Vestec – Hostinka – Nový Dvůr

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty reprezentativní *pro typické dubové bučiny* (STG: 3B3) omezeně pak *javorové dubové bučiny* (STG: 3BC3). Přírodní lesní společenstva doplňují v logické míře zemědělské krajiny mezofilní luční společenstva. Větev propojuje údolí Úpy RC 526 **Babiččino údolí** zalesněným úvozem nad Ratibořicemi a dále po drobné mezi k malému rybníčku a vymezenému LC VE01 u zemědělského objektu ve Vestci. Odtud pokračuje údolnicí meliorovaného toku do údolí Větrnického potoka a kontaktního biocentra LC VE02. Tímto zalesněným údolím pokračuje na sever až k navrženému biocentru LC LH03 v pramenné oblasti Větrnického potoka (přerušené místní komunikací) a dále pak po stávajících loukách a mezích kolem osady Nový Dvůr biokoridor spadá po zalesněném svahu do údolí, kde se napojuje na biokoridor kontaktní větve ÚSES **Údolí Válovického potoka LK HO01-LH02**.

Babiččino údolí – Lhota pod Hoříčkami – Válovice

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty reprezentativní *pro typické dubové bučiny* (STG: 3B3). Přírodní lesní společenstva doplňují v logické míře zemědělské krajiny mezofilní luční společenstva. Větev propojuje údolí Úpy RC 526 **Babiččino údolí** s údolím Větrnického potoka v rámci kontaktního biocentra LC VE02 a dále na západ biokoridorem v údolnici na zemědělské půdě a podél stávající meze do **Údolí Válovického potoka LK HO01-LH02**. Jedná se o

zcela nově navrženou větev ÚSES, která podporuje členění velkých celků orné půdy a propojuje východo-západním směrem přirozené severo-jihní biokoridory v zalesněných údolích vodních toků.

K36MB – Brzice – Mezilečí – Křižanov – K36MB

Větev přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní mezofilní bučinné bioty reprezentativní pro *dubové bučiny* (STG: 3AB3) a výše položené *jedlodubové bučiny* (STG: 4AB3). Tato větev propojuje jižním obloukem lesní celky nad Brzicemi a Mezilečím s nadregionálním biokoridorem K36MB. Větev začíná na hranici ORP a navazuje na **RC 1997 Kohoutovské**, pokračuje k vymezenému **LC BR03** a lesním celkem spadá do zalesněného údolí, kde kontaktním způsobem po mezofilních svazích pokračuje do kontaktního biocentra **LC H002**, které je navrženo z části na orné půdě k zalesnění. Odtud větev pokračuje biokoridorem po zalesněných svazích údolí Válovického potoka dále na východ do lesního celku s vymezeným **LC H003**. Poté větev místního ÚSES pokračuje severním směrem kolem Křižanova k lesnímu hřebeni na hranici ORP, kde se napojuje zpět na nadregionální biokoridor **K36MB**.

LC ME01 – RC H005 Smiřická stráň

Krátká přírodní větev částečně kontrastního biokoridoru, který je vymezen k propojení kontaktní větve ÚSES **Údolí Válovického potoka – Mezleč** s nadregionálním biokoridorem K36MB, respektive do něj vloženým regionálním biocentrem **RC H005 Smiřická stráň**. Tato větev (**LK H005-ME01**) zastupuje přirozená lesní společenstva v místě stávajících holin po kalamitě a nové zalesnění. Chrání lokální mokřadní společenstva lesních tůň.

Babiččino údolí – Litoboř

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty vedoucí od meandru Úpy sevřeným zalesněným údolím Hlubokého potoka k severozápadu k Litoboři. Tato větev nahrazuje nefunkční větev vedoucí přes zastavěné území Litoboře po toku potoka. Odbočuje od hlavního údolí menší depresí s periodickým vodním tokem až k zemědělskému areálu, u kterého je na stávající louce navrženo **LC LI02**. Větev pokračuje dále po svahu v údolnici až k lesnímu celku s vymezeným **LC H003**. Předmětná větev zahrnuje jak vlhčí a úživnější lesní biotopy (STG: 3BC-C (3)4 – *habrojilmové jasaniny vyššího stupně*; 3(4)BC-C(3)4 – *jasanové doubravy s javory*; 3BC-C4(5a) – *dubové jasaniny vyššího stupně*), tak čistě mezofilní biotopy (3AB3 – *dubové bučiny*, 3B3 – *typické dubové bučiny*) s cílovými lesními společenstvy. Gradient hydricity a úživnosti klesá s nadmořskou výškou v rámci „údolí“ a jedná se tedy o přirozený a akceptovatelný stav.

Stolínské vodopády – Niva Olešnice

Krátká přírodní větev částečně kontrastního biokoridoru, který je vymezen k propojení **RC H006 Údolí Úpy - Boušinská** s větví ÚSES vedenou v **Nivě Olešnice**. Větev zahrnuje pouze jeden biokoridor **LK H006-CK07** vedoucí přes Stolínské vodopády a zalesněnými údolím Stolínského potoka a dále boční roklí až k místní komunikaci. Dále na východ je větev navržena k založení přes pole Nešporka a po překonání železnice se napojuje na biokoridor v nivě Olešnice. Přírodní lesní společenstva po založení v rámci zemědělské krajiny mozaikovitě doplní i mezofilní luční společenstva. Jedná se o částečně kontrastní biokoridor, který musí překonat lokální hřbety mezi údolími. Dominantní STG: **3B3** - *typické dubové bučiny*; 3C4-5a – *topolojilmové jasaniny vyššího stupně* (respektive i *jasanové olšiny nižšího stupně* a *dubové jasaniny vyššího stupně*); 3BD3 – *lipové dubové bučiny*.

Babiččino údolí – Niva Olešnice

Krátká převážně přírodní větev částečně kontrastního biokoridoru, který je vymezen k propojení **RC 526 Babiččino údolí** s větví ÚSES vedenou v **Nivě Olešnice**. Větev stoupá od údolí Úpy zalesněnou roklí až na horní plato, kde je navržen BK k založení přes zemědělskou půdu k **LC ST07** v drobném údolíčku Všelibského potoka. Odtud je veden biokoridor po hranici katastrů až do údolí Olešnice, kde se napojuje na LC CK03. Koridor je v rámci polí vymezen parcelně v kontaktu s navrženými polními cestami po KPÚ. Dominantní STG: **3B3** - *typické dubové bučiny*, **3BC3** – *javorové dubové bučiny*, **3C4-5a** – *topolojilmové jasaniny vyššího stupně (respektive i jasanové olšiny nižšího stupně a dubové jasaniny vyššího stupně)*.

Údolí Všelibského potoka

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty vedoucí zalesněným údolím Všelibského potoka s drobnými enklávami luk v rámci údolní nivy. Větev vede od **LC ST07** zalesněným údolím do **LC ZE01**, které je vloženo do regionálního biokoridoru **RK 769**. Odtud dále ve směru toku větev pokračuje až po soutok Všelibského potoka s Olešnicí v **LC ST04**. Jedná se o hygrolilní větev s převažujícími STG: **3BC4-5a** - *jasanové olšiny nižšího stupně a dubové jasaniny vyššího stupně*, **3B4** – *lipové doubravy s bukem*.

Červený Kostelec – Klikarův důl

Kontrastní větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty doplněná o vodní biotop rybníka Krčmařík a dále v západní části v kontaktu s Nivou Olešnice doplněné o luční porosty. Součástí větve je i navržené kontrastní propojení k rybníku Špinka a jeho břehovým porostům. Větev je tvořena třemi biocentry LC CK15 a CK14 s potenciálem vlhčích *jedlových doubrav* (STG: **4AB4**) a *dubových bučin* (STG: **3AB3**), LC CK13 pak v rámci Klikarova dolu do *dubových jasanin vyššího stupně* (STG: **3BC4-5a**).

Špinka – Niva Olešnice

Krátká kontrastní větev přírodního ÚSES vedená po hygrolilních stanovištích s osou potoka Špinka, který protéká stejnojmenným regionálním biocentrem a napojuje se na soutoku s Olešnicí na antropogenně podmíněnou větev **Niva Olešnice**. V kontaktu s tokem STG **3BC4-5a**, výše po svahu pak mezofilní **3AB-B3**.

Niva Olešnice – RK 768/1

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty reprezentativní pro různé typy dubo-bukových lesních společenstev (STG: **3A3**, **3AB3**, **3B3-4**) s partiemi vlhčích společenstev v údolí drobných vodních toků (STG: **3B-BC4-5a**). Přírodní lesní společenstva doplňují v logické míře zemědělské krajiny mezofilní luční společenstva převážně v místech navržených k založení. Větev západo-východním směrem propojuje antropogenně podmíněnou větev **Niva Olešnice** s regionálním lesním biokoridorem mezofilních bučinných společenstev **RK 768/1** (ústí do vloženého **LC DR 02**). Do této větve je vloženo jedno lesní biocentrum **LC KR01** nad obcí Lhotky.

Dubenská obora – RK 768/2

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty spojuje přírodní rezervaci Dubno-Česká Skalice (mimo řešené území ORP) s regionálním biokoridorem **RK 768/2** s převážně mezofilními

bučinnými cílovými ekosystémy. Větev je vymezena na lesních pozemcích převážně mezofilního charakteru v obci Studnice, kde jsou i vymezena dvě **LC ST02 a ST03**. **LK ST02-ST03** je zde veden ve svahu údolí nad Rovenským potokem. Od Lhoteckého dvora je **LK ST03-NA16** navržený jako mezofilní biokoridor propojující lesní celky přes polní krajinu a sukcesně zarůstající plochy na pomezí Vysokova a Kramolné. Většinově navrženo k zalesnění dřevinami dle STG či zatravnit se solitérní výsadbou. STG od živnějších a vlhčích na východě 3BC3 – *javorové dubové bučiny*; 3B4 – *lipové doubravy s bukem*, po 3AB3 – *dubové bučiny* směrem k západu

V rámci části větve LK ST03-NA16 je nutné prověřit možnost tohoto propojení v případě realizace přeložek dopravní infrastruktury (I/14 a I/33). Doporučujeme však jakýmkoliv způsobem podpořit východo-západní propojení lesních celků a migračně významných území a pomoci snížit vlivy fragmentace krajiny dopravní infrastrukturou. Předmětné propojení je vhodné prověřit formou dílčí studie v rámci zpracování oznámení či dokumentace EIA či hodnocení v rámci §67 zákona č. 114/1992 Sb, respektive v rámci projektové přípravy se touto lokalitou zabývat.

Vysokov

Tato větev je přírodního charakteru s cílovými mezofilními lesními společenstvy (STG: převážně 3B3-*typické dubové bučiny*; 3BD3 - *lipové dubové bučiny*; 3BC3 – *javorové dubové bučiny*) a je vymezena na území obce Vysokov od **LC ST03** koridorem podél lesa a polní cesty k **LC VY03** a dále biokoridorem překonávajícím dvakrát železnici do kontaktního biocentra LC VY02. Toto kontaktní biocentrum reprezentuje jak sušší biotopy, tak biotopy v nivě Vysokovského potoka: zalesněný vršek s mozaikou bezlesí, meze, rozptýlená zeleň. V údolí vodní tok s břehovým doprovodem, louky a orná půda v nivě. STG: 2BD2 – *zakrslé lipové bukové doubravy*; 2BD3x – *lipové habrové doubravy*; 2B-BD(3)-4 – *lipové doubravy vyššího stupně*, 2B5a – *vrby bílé vyššího stupně*.

Studnice – Rozkoš

Větev je přírodního charakteru s cílovými lesními společenstvy doubrav (hájová větev), která částečně kombinuje mezofilní a hygofilní polohy v přírodním údolí Rovenského potoka. Mimo ORP Náchod větev pokračuje po ose potoka až k obci Kleny, kterou obchází přes mezofilní společenstva k založení do biocentra v lesním celku Mnichovec a dále pak po ose toku Rozkoše ke stejnojmenné vodní nádrži. V rámci plánu ÚSES jsme nerevidovali vymezení v sousedním ORP Nové Město nad Metují. Větev začíná v **LC ST02** a dále obsahuje **LC ST01** (údolí a svahy Rovenského potoka). Převažující STG: 2(3)BC 3-4 – *javorovolipové doubravy vyššího stupně*, *javorové bukové doubravy*, *javorové jasanové olšiny*.

RK H040 – Dobrošov – K37MB

Větev přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní mezofilní bučinné bioty reprezentativní pro *jedlodubové bučiny* (STG:4AB3 a níže položené *dubové bučiny* STG: 3AB3). Tato větev propojuje kontrastním způsobem RK H040 podél řeky Metuje s nadregionálním biokoridorem K37MB vedeným po mezofilních bučinných stanovištích. Větev začíná v **LC NA05** a stoupá ve svahu směrem k Dobrošovu přes lesní porosty k **LC NA04 a NA03**. Dále pokračuje lesním porostem a po vrstevnici se napojuje do vloženého **RC H009 Nad Bělovsi**.

Údolí Dolského potoka

Tato větev navazuje na antropogenně podmíněnou větev Podhorské louky v Borové. Tato větev spadá do hydricky podobných, avšak v současnosti již spíše přírodních ekosystémů lesních a mokřadních v údolí Dolského potoka. Vymezené **LC CC01 a LC CC02 včetně spojujících koridorů** byly historicky zemědělsky využívané jako plochy trvalých travních porostů. Jedná se o biotopy lesních ekosystémů vyvinuté v zamokřených polohách údolí – *javorové jasanové olšiny vyššího stupně* (STG:4BC4-5a).

Peklo – Údolí Dolského potoka

Krátká částečně kontrastní větev přírodního ÚSES propojující lesní celek v rámci **NC 87 Peklo** se zalesněným údolím Dolského potoka (**LC CC01**) u polských hranic. Jedná se o jeden biokoridor **LK NC87-CC01**. Z části k založení výsadbou dřevin v pásu podél nové polní cesty. STG: 5AB3 – *jedlové bučiny*; 5AB-B(BC) 3(4) – *bukové jedliny*.

Peklo – Dlouhé – Niva Olešanky

Tato větev obsahuje přírodní koryto Prodejského potoka s vyvinutými břehovými porosty protékající lesním porostem a intravilánem obce Dlouhé. Větev začíná v **NC 87 Peklo** a v ose vodního toku spadá do údolí Olešanky, kde je v lesním porostu nad **Nivou Olešanky** vymezeno **LC NH04**. Jedná se o větev přírodního ÚSES, která je však doplněná o antropogenně podmíněná stanoviště vlhkých luk a mokřadů. Tato větev je od nivy Olešanky oddělena silnicí č. 285. Jedná se o větev, která má výrazný výškový gradient mezi 5 a 4 vegetačním stupněm převážně jižně orientovaného svahu v Dlouhém. Koridor trpí dílčí fragmentací zástavbou, přesto se jedná o významné lokální propojení prvků ÚSES v území.

Brlenka

Větev převážně přírodního ÚSES s antropogenními prvky luk a mokřin v rámci meandrujícího koryta potoka Brlenka. Jedná se o hygrolilní větev navázanou na okolí drobného vodního toku, respektive jeho vyvinuté břehové porosty. Větev navazuje na rozdvojenou větev **Velké Poříčí (Homolka)** a spojuje se s převážně antropogenně podmíněnou větví **Malá Čermná**. Jedná se o jeden biokoridor na pomezí s Polskem **LK PL-PL**. STG: 3AB3 – *dubové bučiny*, 3A-AB4 – *březové doubravy vyššího stupně*, 3B3 - *typické dubové bučiny*, 3BC4-5a – *javorové jasanové olšiny a jasanové olšiny*.

Velké Poříčí (Homolka)

Větev převážně přírodního ÚSES s antropogenními prvky luk, mokřin a rybníků v rámci osy koryta bezejmenného potoka. Větev začíná v kontaktním biocentru LC ZD01 a kolem letiště v údolnici drobné vodoteče spadá až k rybníkům Homolka I a II s doprovodnými porosty lučních biotopů **LC VP01**. Zde se větev rozděluje a pokračuje jednou osou po drobné vodoteči až po soutok s Brlenkou (Metuje) v RC H072 Poříčská Metuje. Tento úsek je zcela prostorově nedostatečný, prochází mezi zahradami RD a průmyslovým areálem, část úseku dokonce podchází propustkem pod parkovištěm. Tento úsek byl ponechán z důvodu omezené komunikace vodní a mokřadní bioty v ose toku. Pro tuto prostorovou nedostatečnost byla navržena zdvojená trasa po mezofilních stanovištích zahrnujících lesní lemy vrchu Homolka, dále pak břehové porosty, drobné meliorace a dále porosty vymezující hranici s Polskem až po břehové porosty Brlenky. Cílová společenstva této větve jsou lesní (*jedlové*

doubravy s bukem), luční, vodní a mokřadní. Převažující STG: (3)4B-BC(BD)(3)4 - *jedlové doubravy s bukem*; 3B3 - *typické dubové bučiny*; 3BC3 – *javorové dubové bučiny*.

Lokvencův důl

Tato větev je převážně přírodního charakteru s cílovými hygrophilními a mezofilními lesními společenstvy vázanými na údolí Lokvencova dolu. Větev začíná biocentrem **LC VP02** s vlhkými lesními porosty a rybníkem (STG: 3BC5b – *olšové vrbiny vyššího stupně*, 3B3 – *typické dubové bučiny*, 3B4-5a - *javorové jasanové olšiny a jasanové olšiny*). V současnosti není stav BC ideálně funkční díky částečnému oplocení a využívání soukromými vlastníky. Dále proti směru bezejmenného toku vlhkými lesními stanovišti a kolem dalšího rybníka větev pokračuje ke kontaktnímu **LC ZD01**. Toto BC je vymezeno ve vlhkých mokřadních polohách v nivě vodního toku a na mezofilních lesních biotopech ve svazích (STG: 3B4-5a – *lipové doubravy s bukem až jasanové olšiny*, 3(4)B3-4 – *jedlové doubravy s bukem*, 4AB3 – *jedlodubové bučiny*). Větev ÚSES pak dále pokračuje proti směru toku biokoridorem **LK ZD01-ZD** mimo řešené území na území CHKO Broumovsko.

RC H078 Kobylice – K37MB

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty reprezentativní pro různé typy *dubo-bukových (jedlových)* lesních společenstev (STG: 3AB3-4, 3B3-4) s partiemi vlhkých společenstev v údolí drobných vodních toků (STG: 3B-BC4-5a - *jasanové olšiny a dubové jasaniny*). Větev propojuje **RK 768/1, 768/2** – mezofilní větev západně od Náchoda s nadregionálním mezofilně bučinným biokoridorem K37MB. Větev je východo-západního směru a začíná v **RC H078 Kobylice** a pokračuje po svazích kolem odkalovací nádrže a kolem Velkého rybníka do lesního celku Bory, kde je vymezeno **LC NA15**. Odtud pokračuje BK po mozaice lesních a nelesních stanovišť pod trafostanicí a dráty VN k **LC NA14** v lesním údolí pod Kostnou horou. BK dále pokračuje na západ roklemi a údolími do **LC NA13**, biocentra vloženého do NRBK K37MB.

Tato větev je v kolizi s plánovaným obchvatem Náchoda, přeložkou silnice první třídy I/33. Je tedy nutné zvážit její funkčnost za přistoupení faktorů fragmentace a omezení prostorové spojitosti. Pokud by se nenašlo řešení pro vhodné (omezené) propojení biocenter, je k zvážení zrušení této větve v úseku **RC H078 Kobylice – LC NA14**. Biokoridor **LK NA13-NA14** by se přiřadil k následující větvi Dolní Radechová.

Dolní Radechová

Větev přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní mezofilní bučinné bioty reprezentativní pro dubové bučiny (STG: 3AB3, 3B3). Přírodní lesní společenstva doplňují v logické míře zemědělské krajiny mezofilní luční společenstva. Větev propojuje **LC DR04**, vložené do **RK 767** přes mozaiku lesních remízů a lučních ploch k založení solitérní výsadbou (na kontaktu s plochami orné půdy) do **LC DR05**. Dále větev pokračuje východním směrem kopírující úvozovou polní cestu, kde je navržen BK k založení výsadbami, zabíhá do stávajících lesních celků a ve svahu nad drobnou vodotečí se napojuje do lesního biocentra **LC NA14**.

Končiny

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy reprezentativní pro mezofilní *dubové bučiny* (STG: 3AB3, 3B3). Přírodní lesní společenstva významně doplňují mezofilní luční společenstva v míře

odpovídající lesozemědělské krajinné matici a lokální mozaice biotopů. Tato větev je cyklická a pomocí kontrastních biokoridorů je napojena na okolní síť ÚSES. **LK ZA03-ZA06** modálně propojuje lesní biocentra **LC ZA06 a LC ZA05** a současně se kontrastním způsobem propojuje s břehovými porosty unikátního biocentra **LC ZA03** rybník Špinka. Další dva biokoridory propojují do kruhu výše uvedená biocentra s **LC HRa02**. Toto BC je vymezeno jako antropogenně podmíněné s lučními porosty, drobným lesním remízem a vtroušenými solitéry dřevin. V rámci dotčených katastrů se jedná o biokoridory parcelně vymezené a stabilizované KPÚ. Prvky jsou tedy z velké části připravené k založení.

Svahy nad Radechovkou

Tato větev je přírodního charakteru s cílovými mezofilními lesními společenstvy *dubových bučin* (STG: 3B3, 3AB3, omezeně 3BC3 – *javorové dubové bučiny*) a je vymezena na zalesněných svazích v údolí Radechovky. Větev propojuje regionální biokoridor RK 767 (vložené LC DR04) s lesními stanovišti Horní Radechové. Větev je vymezena severním směrem od RK do LC Hra01 v údolí Radechovky, dále pokračuje kolem zástavby do LC HRa03 nad obcí. Odtud je větev vedena po KPÚ stabilizovaných parcelách připravených k založení a výsadbám do LC HRa04 na zalesněném vršku Hájek. Odtud dále na sever podél polní cesty zalesněnou mezí do lesa LC CK19.

Horní Rybníky

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty reprezentativní pro různé typy *dubo-bukových* lesních společenstev (STG: 3AB3, 3B3-4) s partiemi vlhčích společenstev v údolí drobných vodních toků (STG: 3BC4-5a - *jasanové olšiny a dubové jasaniny*). Větev se odděluje od **LC ZA01**, vloženého biocentra do **RK 767**, a údolím drobné lesní vodoteče se dostává směrem na východ k založeným prvkům biokoridoru podél polní cesty, přechází silnici a založenou alejí se dostává do údolí další vodoteče. Biokoridor dále pokračuje po svahu údolí až do lesního biocentra **LC ZA02**, které je vymezeno nad říčkou Radechovkou. Větev dále pokračuje biokoridorem po zalesněných svazích k propojujícímu kontrastnímu biokoridoru **LK HRa01-HRa02**. V části trasy byly původně nefunkční části BK již realizovány výsadbami.

LK HRa01-HRa02

Kontrastní biokoridor propojuje předcházející tři větve místního ÚSES: **Horní Rybníky** (lesní společenstva), **Svahy nad Radechovkou** (lesní společenstva) a **Končiny** (luční a následně pak lesní společenstva). STG: 3B3, 3AB3, 3B/BC4-5a.

Horní Radechová – K37MB

Krátká větev přírodního ÚSES propojující biokoridorem **LK HRa03-HRa06** lesní biotopy v Horní Radechové (**LC HRa03**) s nadregionálním biokoridorem **K37MB (LC HRa06)**. Biokoridor je vymezen ve stávajících lesích a k založení na orné půdě podél místních komunikací. Cílová mezofilní lesní společenstva *dubových bučin* odpovídají STG: 3AB3, 4AB3.

Kostelecké Končiny

Větev převážně přírodního ÚSES s cílovými společenstvy lesní bioty reprezentativní pro různé typy *dubo-bukových* lesních společenstev (STG: 3AB3-4, 3B3-4) a výše položené *jedlodubové bučiny* (STG: 4AB3). Tato větev propojuje kontrastním biokoridorem LK CK16-CK17 unikátní vodní a mokřadní biocentra (**rybníky Čermák, Brodský a Špinka**) s lesními mezofilními stanovišti a nadregionálním

biokoridorem **K37MB**. Větev místního ÚSES stoupá proti směru toku drobného potoka od **LC CK16 – rybníka Čermák** do lesní enklávy s vymezeným biocentrem **LC CK17**. Odtud je biokoridor navržen k založení přes rozsáhlá pole ve svahu Kosteleckých Končin až na temeno k vysílači a dále pak dolů drobným zalesněným údolím v rámci lesního celku „Hájek“ až k **LC CK18**, vloženého biocentra do NRBK K37MB. Předmětná větev přehodnocuje stávající vedení ÚSES v lokalitě a vyhýbá se průchodu přes zastavěné území sídla Kosteleckých Končin a naopak navrhuje formou biokoridoru dělení velkých půdních celků orné půdy.

2.5.2 Vymezení antropogenně podmíněného místního ÚSES

Antropogenně podmíněný ÚSES byl vymezen v kulturně využívaných nivách vodních toků. Jedná se tedy o cílová společenstva nivní, respektive jejich podkategorie vlhkých lučních společenstev. Větve xerothermního charakteru (stepní ekosystémy) nebyly v rámci řešeného území nalezeny a vymezovány.

V údolních nivách sevřených údolí je lokální hierarchie biokoridorů ÚSES vymezována převážně v šířce celého údolního dna. Vymezení jde převážně po stávajících společenstvech vlhkých luk, případně fragmentů lužních lesů, olšových jasenin či mokřadních biotopů.

Niva Olešanky

Charakteristickou větví antropogenně podmíněného místního ÚSES jsou **nivní louky podél toku Olešanky** v obci Nový Hrádek (Rzy). **K79MB: LCNH03** (vložené kombinované biocentrum do mezofilního nadregionálního biokoridoru, který přechází přes údolí Olešanky) a dále proti proudu Olešanky **LK NH03-NH05, LC NH05** a dále biokoridorem na hranice ORP a ČR **LK NH05-PL**. Jedná se o významné vlhké louky s výskytem mnoha druhů zvláště chráněných druhů rostlin a druhů červeného seznamu. Několik lokalit v rámci vymezeného ÚSES (LBC, LBK) je obhospodařovaná ČSOP – Velkojaroměřský pozemkový spolek. (<https://www.jarojaromer.cz/spolek/>). Naprosto klíčovou činností pro udržení biodiverzity lokality je zásah člověka a pravidelné kosení luk.

Niva Olešnice

Antropogenně podmíněná větev místního ÚSES byla dále vymezena v **nivě potoka Olešnice** s těžištěm v úseku **od obce Studnice po RBC Babiččino údolí. LC ST06 – LC ST05 – LC ST04 – LC CS06 – LC CS05 – RC 526 Babiččino údolí**. Jedná se o vlhké louky v nivě vodního toku, které jsou doplněny o břehové porosty a další přírodní prvky ÚSES v rámci údolí. Předmětné louky nejsou tak druhově bohaté jako výše uvedené v obci Nový Hrádek, ale i tak si zaslouží pozornost a zachování jako základních ploch kulturního bezlesí procházející střední částí řešeného území. Tato větev začíná již v **obci Červený Kostelec**, kde kopíruje tok Olešnice přes zastavěné území a zahrnuje nivní (převážně luční) biotopy v okolí vodního toku. **K36MB LC CK09** (vložené kombinované biocentrum do mezofilního nadregionálního biokoridoru, který přechází přes údolí Olešnice) a dále po proudu – **LC CK08 – LC CK07 – LC CK04 – LC CK03 a dále biokoridorem LK CK03—CK02** až po lesní celek Štěpánův (Panský) les, kde je biokoridor kopírující údolí Olešnice veden čistě lesními (omezeně mokřadními) společenstvy. Tato část větve není díky vysoké míře urbanizace plně funkční a předmětné biotopy jsou zastoupeny a vyvinuty pouze omezeně. Má však svou zásadní funkci v propojení celé této větve, na již výše popsanou část **Studnice-Babiččino údolí**.

Niva Rozkoše

Další antropogenně podmíněná větev místního ÚSES byla vymezena v zachovalé **nivě Rozkoše**, regulovaného toku ze stejnojmenné vodní nádrže, který se vlévá do řeky Metuje v oblasti osady Veselice. Tato větev obsahuje tento drobný vodní tok a navazující údolní nivu. Na území ORP je tato větev reprezentována částečně funkčními prvky: **LC VJ07, LK VJ07-VJ06**. Dále pak funkční částí větve **LCVJ06 – LC VJ05 až po soutok s Metují**.

Nátok Rozkoše

Krátká antropogenně podmíněná větev místního ÚSES propojující **RC 526 Babiččino údolí** s unikátním biocentrem v rámci VN Rozkoš **LK CS04**. Trasa je vedena po umělém nátku vodního díla. Jedná se o biokoridor, který má zcela zásadní vliv pro migraci bioty mezi těmito biocentry, mimo jiné díky mimoúrovňovému křížení s dopravní infrastrukturou. Je nutné jeho zpřírodnění. **LK CS04-RC526**.

Niva Větrnického a Válovického potoka

Další antropogenně podmíněná větev místního ÚSES byla vymezena v **nivě Větrnického a Válovického potoka**. Na území ORP je tato větev jako čistě nivní antropogenně podmíněná reprezentována kontaktními biocentry **LC LH01, LC VE02** a koridorem **LK VE02-CH**. Tato větev pokračuje údolní nivou Válovického potoka přes území ORP Jaroměř po soutok s Úpou (RK 771/1: LC RI03).

Údolí Válovického potoka - Mezleč

Jedná se o kontaktní větev místního ÚSES, která zabírá jak nivní (luční a mokřadní) stanoviště v blízkosti vodního toku, tak lesní porosty ve svazích (přírodní část této větve ÚSES), respektive hygrolinické stanoviště v části zalesněné údolní nivy. Tato větev je vymezena od kontaktního biocentra v okolí rybníka Mezleč **LC ME01**, dále po bezejmenném pravostranném přítoku Válovického potoka do dalšího kontaktního biocentra **LC HO02**. Odtud po směru toku přes **LC HO01 – LC LH02 – LC LH01**, kde se napojuje větev čistě nivní – viz předchozí odstavec.

Údolí Bělušky

Jedná se o kontaktní větev místního ÚSES, která zabírá jak nivní (luční a mokřadní) stanoviště v blízkosti vodního toku, tak lesní porosty ve svazích (přírodní část této větve ÚSES), respektive hygrolinické stanoviště v části zalesněné údolní nivy. Tato větev je vymezena od regionálního biocentra **RC H066 Harcovské – LK H066-JA021**. Tato větev je vymezena na hranici s ORP Jaroměř, kam také dále směřuje.

Vysokov – Rozkoš

Jedná se o antropogenně podmíněnou větev místního ÚSES, která byla dále vymezena na vlhčích stanovištích v ose Vysokovského potoka směrem mimo ORP Náchod k VN Rozkoš. Cílovými společenstvy jsou luční, vodní a mokřadní biotopy, které jsou vázané na činnost člověka. Z velké části se jedná o větev k založení, respektive podpoření stávajících omezených ekologicko-stabilizačních funkcí. Větev začíná v kontaktním biocentru **LC VY02** a pokračuje po toku pod železnici a silnici I/33 k nově vymezenému biocentru **LC VY01**, které je navrženo i na sousedním ORP Nové Město nad Metují v obci Provodov. Dále pokračuje obdobnými stanovišti až k vodní nádrži Rozkoš.

Podhorské louky v Borové

Přechodová kontaktně kontrastní větev s úsekem čistě antropogenně podmíněných **podhorských luk a rašelinišť** byla vymezena **v obci Borová – Česká Čermná. NC 87 Peklo – LC BO01 – LCBO02** vedeno po vlhkých loukách a v rámci biocenter s vymezenými lučními či lučně/rašelinnými enklávami sekundárního bezlesí. **LK BO01-BO02** je veden čistě po stávajícím trvalém travním porostu, zemědělsky využívaných loukách. Zde je vhodné tento koridor stabilizovat jako extenzivně využívaný s podporou diversity dvouděložných rostlin. Dále tato větev spadá do hydricky podobných, avšak v současnosti již spíše přírodních ekosystémů lesních a mokřadních v údolí Dolského potoka. **Biocentra LC CC01 a LC CC02 včetně spojujících koridorů** byla historicky zemědělsky využívána jako plochy trvalých travních porostů.

Malá Čermná

Hygrofilní větev místního ÚSES vymezená podél vodního toku Čermná v obci Malá Čermná na pomezí s Polskem. Centrem této větve je vymezené antropogenně podmíněné biocentrum LC HR04. Toto BC reprezentuje rybník s vyvinutým břehovým porostem, velkým litorálem a navazující rákosinou. Dále na sever pak navazují mokré louky a pastviny s významným výskytem bahňáků. Jedná se o důležité místo s ohledem na agregaci biodiverzity vázané na vlhké louky (pastviny). Hnízdiště bahňáků (zvláště chráněné druhy ptáků) je vhodné podpořit realizací prvku ÚSES. Tato větev dále pokračuje ve směru toku na území Polska a soutoku s Brlenkou (samostatná větev převážně přírodního ÚSES).

Louky v Horní Radechové

Antropogenně podmíněná větev místního ÚSES byla dále vymezena v rámci lučních společenstev v Horní Radechové. Předmětnou větev charakterizují mezofilní až mírně vlhké louky v depresích stávajícího poldru a navazující meze a remízky s lesními druhy dřevin. Doplnit solitérní výsadby dle STG: 3AB3. Jedná se o biokoridory a biocentra parcelně vymezené a stabilizované v KPÚ. Větev tvoří následující prvky: **LC HRa05, LK HRa04-HRa05, LC ZA07 a LK CK19-ZA07**. Tato větev kontrastními biokoridory (vzhledem k odlišným cílovým společenstvům) navazuje na přírodní větev lesního mezofilního charakteru **Horní Radechová – K37MB**.

VLOŽENÁ LOKÁLNÍ BIOCENTRA DO REGIONÁLNÍHO ÚSES

V rámci regionálních biokoridorů se jedná o nivy řek Úpy **RK 711/1** a Metuje **RK H039, H040, 763, 776/1** kde jsou vymezována vložená lokální biocentra s cílem maximálně naplnit funkci nivních stanovišť (vlhké louky).

UNIKÁTNÍ BIOCENTRA – podrobně viz kap. 2.6.2

Vodní nádrž Rozkoš

Na území VN Rozkoš jsou Plánem ÚSES vymezena dvě lokální unikátní biocentra **LC CS04 a LC VJ08**. Jedná se o antropogenně podmíněný ÚSES na vodní ploše a břehových oblastech umělé vodní plochy.

Rybníky Čermák, Brodský a Špínka

Tyto vodní plochy rybníků jsou Plánem ÚSES vymezeny jako lokální unikátní biocentra **LC CK16, LC ZA04 a LC ZA03**. Jedná se o antropogenně podmíněný ÚSES na vodní ploše a břehových oblastech umělých vodních ploch.

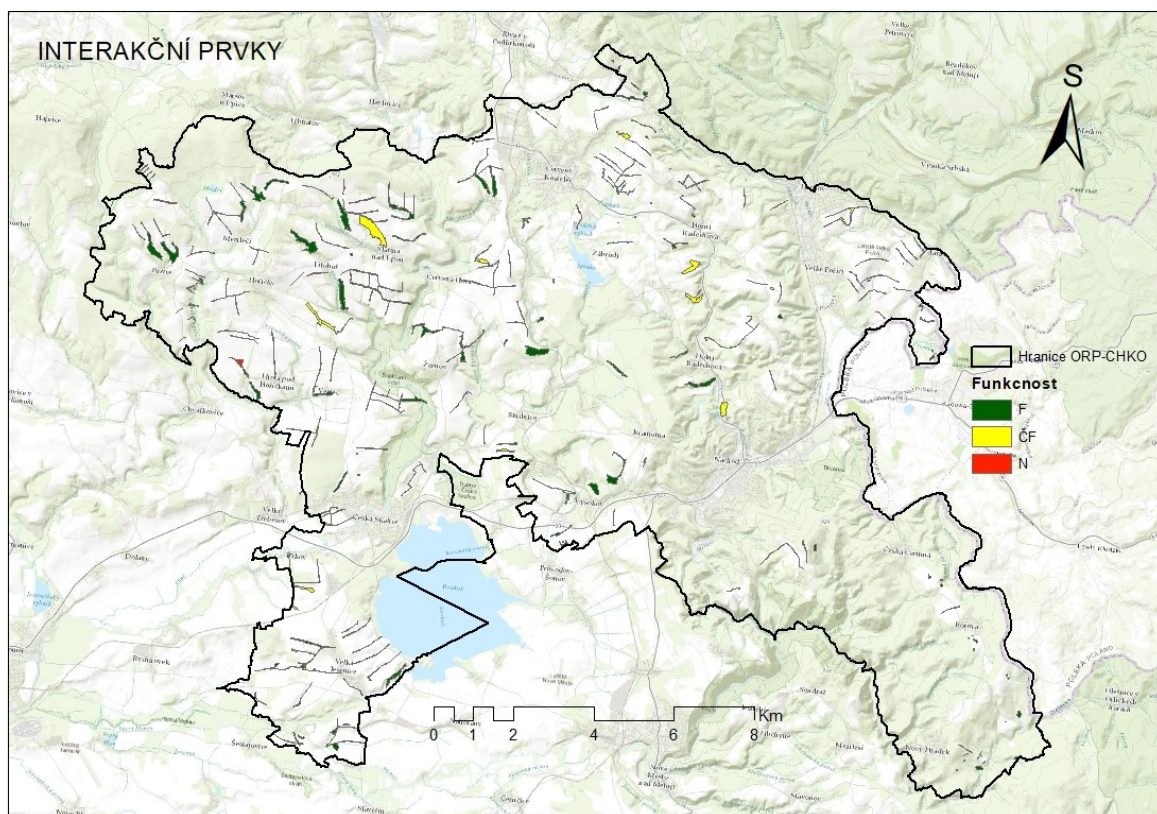
2.5.1 Vymezení interakčních prvků

Interakční prvky jsou skladebnými částmi místního ÚSES, které představují doplněk k vymezení lokálních (místních) biocenter a biokoridorů. Interakční prvky mají zpravidla povahu liniových segmentů, buď bezprostředně navazujících na biocentra nebo biokoridory, nebo s nimi alespoň funkčně úzce souvisejících. Interakční prvky se vymezují především v intenzivně zemědělsky využívaných (zejména polních) krajinách. Typickými interakčními prvky jsou meze s porosty dřevin, úvozy, břehové porosty vodních toků nebo stromové i křovité porosty podél cest.

Vymezení interakčních prvků ÚSES se drželo výše uvedeného metodického rámce, přičemž se nejvíce jednalo o podchycení lokálních prvků kostry ekologické stability, případně o návrh takové kostry, která by funkčně doplnila hierarchický systém biocenter a biokoridorů ÚSES. Nejčastěji se jednalo o vymezení pásů zeleně (stromořadí, sukcesní porost) podél stávajících či navrhovaných polních cest a lokálních komunikací. Dále se jednalo o meze, remízky, protierozní pásy či solitérní dřeviny v rámci zemědělské krajiny atp.

Vymezeno bylo celkem 243 polygonů interakčních prvků. Šířka liniových prvků se s ohledem na měřítko zpracování pohybuje mezi 3–6 metry. V podrobnějších dokumentacích jako jsou projekty ÚSES, územní plány či plány společných zařízení KPÚ je nutné zpřesnění tohoto rámcového vymezení.

Dle funkčnosti byly interakční prvky stejně jako prvky ÚSES hodnoceny ve škále *funkční – částečně funkční – nefunkční*. Nefunkční interakční prvky jsou současně i prvky návrhové.

2.6 NÁVRH OPATŘENÍ A MANAGEMENTU

2.6.1 Cílové lesní ekosystémy

Cílové lesní ekosystémy v prvcích ÚSES by měly co nejvíce druhově odpovídat přirozené vegetaci daného ekotopu. Je tedy nutné lesnickými zásahy postupně převádět porosty na odpovídající druhovou skladbu (STG). Důležité jsou také formy hospodaření, které je vhodné v rámci prvků ÚSES preferovat jako přírodě blízké. Neměly by být využívány holosečné způsoby těžby, podporována by měla být těžba výběrová, případně kotlíková atp. V rámci porostů je důležité vytvořit diverzitu nejen druhovou, ale také věkovou. Doporučujeme ponechávat v rámci biocenter jednotky až nižší desítky stromů na hektar do stádia rozpadu. Ponechávat výstavky a uvolňovat vybrané jedince stanoviště vhodné dřevin jako genovou zásobárnu a zdroje přirozeného zmlazení.

V rámci lesních hospodářských plánů pak v plochách ÚSES prosazovat obnovu dřevin dle souboru lesních typů (SLT) s významným zastoupením melioračních a zpevňujících dřevin (MZD). Lesní pozemky v plochách ÚSES je vhodné začlenit do kategorií lesa zvláštního určení – lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti.

Návrhová lesní biocentra zakládat vždy dle místních podmínek, a to klasickou lesnickou metodou zalesněním do oplocenek. Možné je také ponechání plochy několik let přirozené sukcesi a následně probírkou a pěstebními zásahy porost usměrnit a zajistit. Biokoridory doporučujeme prvně zatravnit a osadit kosterními dřevinami (dominantami) v relativně velkém sponu a dále ponechat sukcesi. Následnou periodicky pravidelnou údržbou (zásahy) prvek stabilizovat do námi požadované formy. Důležité je zajistit, aby samovolnými nálety nebyly prvky ÚSES kontaminovány invazivními či stanoviště a geograficky nepůvodními druhy rostlin. Plošná výsadba lesnickým způsobem a následné probírky a prořezávky jsou vhodné spíše pro regionální a nadregionální biokoridory o vyšší šířce prvku (minimum 40 m). V rámci zakládaných prvků ÚSES také využíváme jakékoliv drobné diverzity a podporujeme tak různé druhy mikrostanošť (např. mokřiny, tůňky, rašeliniště, paloučky, skalky, balvany a kamenné snosy, atp.)

2.6.2 Cílové vodní a mokřadní ekosystémy

Cílové vodní a mokřadní ekosystémy v prvcích ÚSES by měly co nejvíce odpovídat přirozené morfologii vodního toku a na ní navázané přirozené vegetaci pro daná stanoviště. V rámci stávajících vodních toků tak můžeme mluvit o revitalizaci či renaturalizaci koryt a tvorbě meandrů, tůní a slepých ramen. Dále dbáme na migrační průchodnost v rámci toků, a to především u velkých jezů, stupňů atp. – realizace a údržba rybích přechodů, umožnění průchodu „suchou nohou“ podél vodního toku. Dle technických podmínek podporujeme vegetační doprovod vodních toků a vodních ploch, respektive enklávy podzávláčených luků. Mokřadní plochy v rámci krajiny zakládáme a podporujeme i jako mikrostanošť v rámci cílových lesních či lučních ekosystémů.

V silně urbanizovaných plochách, kterými typicky prochází regionální biokoridor (jež nemohou být vhodně revitalizovány) dbáme na maximální možnou ochranu a zajištění prostoru (omezení zástavby) v okolí vodního toku. Udržíme doprovodné porosty i např. „parkovou formou“, avšak vyhýbáme se stanoviště a geograficky nepůvodním druhům. V rámci vlastního koryta se snažíme o diverzifikaci dna a břehů, volíme opevnění např. z kamenného záhozu či skládané rovnániny na sucho. Dno

diverzifikujeme vloženými nízkými prahy či balvany. V rámci břehů můžeme realizovat výsadby mokřadních bylin.

U unikátních vodních biocenter rybníků a vodních nádrží je nutné trvat na extenzivním rybníkářství. Omezovat vnos živin do vodního prostředí a podporovat litorální oblasti a rákosiny. Vhodné je v rámci projektů na odbahnění rybníků počítat s obnovou a zvětšením litorálu, případně s budováním tzv. ptačích ostrůvků.

2.6.3 Cílové luční ekosystémy

Cílové luční ekosystémy můžeme rozdělit dle druhu využívání na louky (kosení na seno) či pastviny. Dělením dle přírodních hydrických podmínek můžeme rozlišovat vlhké louhy, louky mezofilní a louky xerofilní stepního charakteru. Luční ekosystémy jsou v řešeném území ORP Náchod typické pro údolní nivy vodních toků, zde se tedy jedná o cílové nívné ekosystémy vlhkých luk.

V rámci opatření a managementu ploch lučních ekosystémů je nutné pravidelné vkládání energie formou kosení či pastvy v odpovídajících termínech a odstraňování biomasy z lokality. Prosté mulčování nám nevytvoří tak druhově bohatou louku. Je nutné si uvědomit, že druhově nejbohatší louky jsou na relativně živinově chudých stanovištích. Kosení luk by mělo probíhat ideálně dvakrát až třikrát ročně, v odůvodněných případech i mozaikovitě s ponecháním nedoseků (nedopasků) do dalšího roku. V rámci vlhkých luk, respektive nívních ekosystémů, podporujeme drobná mokřadní stanoviště. Ornou půdu v údolních nivách je nutné co nejdříve převést na trvalé travní porosty. Velmi vhodné je alespoň lokální využití osevních směsí s vysokým podílem semen dvouděložných rostlin odpovídajících danému stanovišti.

Mezofilní louky jako podklad pro nově zakládání prvků ÚSES v rámci zemědělské krajiny volíme jako druhově bohaté s vysokým podílem dvouděložných rostlin. Určitá míra ruderalních druhů není na škodu, ba naopak v takto založených plochách narazíme na, z běžné krajiny postupně mizející, polní „plevely“. Vyvarujeme se používání selektivních herbicidů.

2.7 POTENCIONÁLNÍ OHROŽENÍ A RIZIKA

2.7.1 Cílové lesní ekosystémy

Lesní ekosystémy se v řešeném území nejvíce potýkají s **nevhodnou druhovou a věkovou skladbou porostů**. Problematické jsou monokultury smrku ztepilého ve třetím a čtvrtém vegetačním stupni, případně monokultury borovice lesní. Takovéto kulturní porosty konifer jsou silně náchylné ke kalamitám způsobených jak biotickými, tak abiotickými činiteli. Mezi významné biotické činitele na území ORP můžeme zařadit kalamity lýkožroutů, případně dalších druhů bezobratlých živočichů. Obnovu přirozeného lesa s majoritním podílem listnáčů (BK, DB) a významným podílem dalších tzv. melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) pak ztěžuje okus sazenic i přirozeného zmlazení spárkatou zvěří. Je tedy nutné investovat do oplocenek či individuální ochrany. Abiotičtí činitelé se v území projevují zejména výrazným suchem. Velké části smrkových porostů byly v nedávné době rozvráceny silnými větry a bouřemi. Největším potencionálním ohrožením a rizikem pro lesní ekosystémy ve vymezených prvcích ÚSES je stávající přístup v lesním hospodářství.

2.7.2 Cílové vodní a mokřadní ekosystémy

Vodní a mokřadní ekosystémy jsou nejvíce ohrožovány zhoršenou jakostí kvality vod a s tím způsobenou eutrofizací vodních toků, rybníků a nádrží. Jakost vod je zhoršována jak přímým

vypouštěním do toku, tak nepřímo formou intenzivního zemědělství s vysokými vnosy umělých hnojiv a prostředků na ochranu rostlin, případně jejich špatnou aplikací v rozporu s pravidly použití. Např. blízko vodních toků, v nevhodném období atp. Problémem je absence protierozních opatření a absence dostatečného zatravnění kolem drobných vodních toků. Dalším faktorem ohrožující funkčnost liniových vodních prvků je fragmentace toku jezy, stupni, MVE a dalšími prvky silně či zcela omezující migraci pro vodní biotu proti proudu. Problémem stále ještě jsou staré meliorace a narovnaná koryta drobných vodních toků, která rychle odvádí vodu z povodí a neumožňují dostatečné zpomalení odtoku a zadržení v krajině, např. ve formě mokřadů.

2.7.3 Cílové luční ekosystémy

Luční ekosystémy jsou jako antropogenně podmíněné ekosystémy nejvíce ohroženy dvěma extrémy v chování člověka. Prvním je intenzivní trávníkářství, kdy jsou luční porosty hnojeny, přesévány a jsou využívány pouze pro intenzivní produkci biomasy. Jedná se o druhově velmi chudé trávníky. Druhým škodlivým extrémem je opuštění od lukaření či pastvy a ponechávání luk samovolné sukcesi, zarůstání či rovnou cílenému zalesnění. Oběma způsoby dochází k závažné degradaci staletí stabilizovaného biotopu bezlesí (louky, pastviny) v rámci kulturní krajiny střední Evropy. Druhově bohaté louky jsou tedy nejvíce ohroženy přehnanou činností či nečinností člověka jako hospodáře. Zásadní je kontinuita péče o předmětné cílové luční biotopy.

3. PROBLÉMOVÁ MAPA

Problémová mapa prezentuje v grafické a datové podobě seznam změn, střetů a problémů, které byly analyzovány a které byly plánem ÚSES řešeny. Pro přehlednost a lepší orientaci byl sestaven problémový výkres se zaznamenáním problémů, střetů a změn a sestavena tabulka navržených změn oproti v současné době platnému vymezení ÚSES včetně odůvodnění jednotlivých doporučení na změny.

3.1 Komentář k výkresu Problémové mapy

Výkres problémové mapy byl vytvořen na podkladě bezešvé vrstvy územních plánů, poskytované krajským úřadem Královéhradeckého kraje (<http://up.kr-kralovehradecky.cz/>). Výkresy územních plánů (obcí) oříznuté hranicemi řešeného území daného územního plánu jsou sestavené do "bezešvého výkresu". Použité jsou pouze výkresy v dané obci aktuální. Přes tuto podkladní vrstvu byla puštěna data hlavních záměrů (koridorů) dopravní a technické infrastruktury. Z předloženého výkresu jsou tedy zřejmé hlavní potenciální střety.

Pro přehlednost byla vytvořena bodová vrstva („problémy a strety.shp“), která ve svých atributech stručně shrnuje analyzované závady a provedené změny v nově navržené koncepci vymezení ÚSES pro ORP Náchod.

3.2 Komentář k tabulkové části Problémové mapy

Tabulková část shrnuje po jednotlivých obcích závady ve vymezení ÚSES ve stávajících podkladech (územních plánech a ZÚR KHK). Navrhuje a odůvodňuje řešení těchto nesrovnalostí v souladu s celkovou koncepcí nového vymezení ÚSES v rámci Plánu ÚSES. Tabulková část Problémové mapy se často odvolává na tuto textovou zprávu, kde je v jednotlivých kapitolách podrobně popsáno a vysvětleno vymezení ÚSES ve všech hierarchiích.

4. ZÁVĚR

Předložená textová zpráva shrnuje provedenou analýzu a návrh (aktualizaci) plánu místního a nadmístního ÚSES na území správního ORP Náchod mimo CHKO Broumovsko. Plán ÚSES byl zpracován v souladu s platnou legislativou a metodikou vymezování ÚSES vydanou MŽP v roce 2017.

Skladebné části ÚSES byly vymezeny nad katastrální mapou a graficky prezentovány v souladu s metodikou v mapě měřítka 1 : 10 000.

Návrh plánu ÚSES pro ORP Náchod byl projednán se všemi okolními ORP, CHKO Broumovsko, Krajským úřadem královehradeckého kraje a s Ministerstvem životního prostředí ČR. Projednání bylo kladné na všech dotčených úrovních. Lokální témata k diskusi a návrhy k úpravě konceptu byly požadovány pouze od ORP Jaroměř, v místě hraničních prvků ÚSES.

Odborná oponentura ÚSES nebyla ze strany ORP Náchod požadována.